

Հավելված
Հաստատված է
Հայաստանի Հանրապետության
հանրային ծառայությունները
կարգավորող հանձնաժողովի
2021 թվականի ապրիլի 28-ի
N°145 L որոշմամբ

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ
ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՂ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ
2020 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ

Երևան 2021

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԱԽԱԲԱՆ	3
1.Օրենսդրական բարեփոխումներ	5
2. Էներգետիկայի բնագավառ	12
2.1.Հանձնաժողովի իրավական ակտերի բարեփոխումներ.....	12
2.2. Սակագնային քաղաքականություն.....	14
2.3. Լիցենզավորում և լիցենզավորված անձանց միջև կնքված պայմանագրեր.....	18
2.4. Ներդրումային ծրագրերի համաձայնեցում և գնումների մոնիթորինգ.....	19
2.5. Վերականգնվող էներգետիկա.....	22
3. Ջրային ոլորտ	25
3.1. Սակագնային քաղաքականություն.....	25
3.2. Մոնիթորինգ և ջրամատակարարման գրաֆիկների համաձայնեցում.....	26
4. Էլեկտրոնային հաղորդակցության բնագավառ	28
5.Կարգավորող ընկերությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերլուծություն	37
6. Սպառողների շահերի պաշտպանություն	38
6.1.Սպառողների դիմումների քննարկում.....	38
6.2. Սպասարկման որակի ցուցանիշներ.....	43
7. Հանձնաժողովի գործունեության հրապարակայնությունը և թափանցիկությունը	48
8. Միջազգային համագործակցություն	50
9. Հանձնաժողովի ֆինանսավորում և պետական բյուջեի մուտքեր	53

ՆԱԽԱԲԱՆ

Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովը (այսուհետ՝ հանձնաժողով) պետական քաղաքականություն իրականացնող ինքնավար մարմին է, որն օրենքներով իրեն վերապահված իրավասությունների շրջանակում կարգավորում է էներգետիկայի, հեռահաղորդակցության (էլեկտրոնային հաղորդակցության), փոստային կապի (ունիվերսալ ծառայությունների սակագների սահմանման մասով), երկաթուղային տրանսպորտի (ենթակառուցվածքի օգտագործման վճարի սահմանման մասով), տրանսպորտային միջոցների պարտադիր տեխնիկական զննության անցկացման (սակագների մասով) բնագավառները և ջրային ոլորտը:

Հանձնաժողովը 2020 թվականին գործել է հետևյալ կազմով.

Գարեգին Բաղդասյան՝ հանձնաժողովի նախագահ,

Սերգեյ Աղինյան՝ հանձնաժողովի անդամ,

Սեդա Շահինյան՝ հանձնաժողովի անդամ,

Կամո Սարգսյան՝ հանձնաժողովի անդամ,

Մեսրոպ Մեսրոպյան՝ հանձնաժողովի անդամ (մինչև 2020 թվականի նոյեմբերի 23 -ը):

Հանձնաժողովի կառուցվածքային ստորաբաժանումներն են.

- 1) Սակագնային քաղաքականության վարչություն,
- 2) Իրավաբանական և լիցենզավորման վարչություն,
- 3) Հեռահաղորդակցության վարչություն,
- 4) Ֆինանսատեխնիկական և դիմումների քննարկման վարչություն,
- 5) Գործերի կառավարման վարչություն,
- 6) Անձնակազմի կառավարման բաժին,
- 7) Հաշվապահական հաշվառման և սոցիալական ծրագրերի իրականացման բաժին,
- 8) Միջազգային համագործակցության բաժին:

Հանձնաժողովի բնականոն աշխատանքը, «Հանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» օրենքի համաձայն, համակարգում և ապահովում է հանձնաժողովի նախագահը, իսկ հանձնաժողովի կառուցվածքային ստորաբաժանումների աշխատանքը՝ օրենսդրությամբ իրենց վերապահված

իրավասությունների շրջանակում՝ հանձնաժողովի անդամները և գլխավոր քարտուղարը:

1. Օրենսդրական բարեփոխումներ

Հանձնաժողովի առաջնահերթ խնդիրներից է կարգավորման դաշտի բազմակողմանի և ճկուն կանոնակարգումն ու դրա շարունակական կատարելագործման ապահովումը՝ ելնելով սպառողների և կարգավորվող անձանց շահերի հավասարակշռման, մրցակցային միջավայրի զարգացման համար անհրաժեշտ պայմանների ստեղծման, կարգավորվող ենթակառուցվածքներում արդյունավետ ներդրումների խրախուսման ու կարգավորման դաշտի թափանցիկության ապահովման առաջնահերթություններից:

Հանձնաժողովը, հիմնարար նշանակություն ունեցող հանրային շահերի պաշտպանության սահմանադրաիրավական մանդատի իրագործմանն ուղղված խնդիրների առավել համակողմանի և արդյունավետ լուծումների ապահովման, հանրային ծառայություններից օգտվող սպառողների և ոլորտի կարգավորվող անձանց շահերի հավասարակշռման անհրաժեշտությունից ելնելով, մշակել և դրանց հետագա ընթացքն ապահովելու համար ՀՀ փոխվարչապետի գրասենյակ է ներկայացրել «Հանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին», «Էներգետիկայի մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին», «Հանրային ծառայությունների կարգավորման պարտադիր վճարների մասին» և հարակից օրենքների, այդ թվում «Էլեկտրոնային հաղորդակցության մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացում կատարելու մասին» օրենքի նախագծերը:

Նշված օրենքների նախագծերը, ըստ էության, ուղղված են հանձնաժողովի աշխատանքի արդյունավետության բարձրացմանը (այդ թվում նաև՝ հանձնաժողովի կողմից իրականացվող վարույթների արդյունավետ իրականացմանն ուղղված իրավակարգավորումների ձևավորմանը), էներգետիկայի ոլորտում գործունեության խթանմանն ու դյուրինացմանը, կարգավորման պարտադիր վճար վճարողների շրջանակի՝ հանրային ծառայությունների ոլորտներում կարգավորման ներկայիս քաղաքականությանը համահունչ ձևավորմանը և հանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի ֆինանսավորման մեխանիզմների բարելավմանը: Այսպես.

«Հանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքի և հարակից օրենքների նախագծերի մասով.

«Հանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» օրենքն ընդունվել է 2003 թվականի դեկտեմբերի 25-ին, որով նախանշվել են հանրային ծառայությունների կարգավորվող ոլորտում կարգավորող մարմնի ստեղծման և գործունեության օրենսդրական հիմքերը: Օրենքը հետագայում ենթարկվել է մի շարք վերանայումների, որոնցից առավել ընդգրկունը՝ 2015 թվականի Սահմանադրական բարեփոխումների արդյունքում, երբ նորովի արժևորվեցին հանրային ծառայությունների ոլորտում կարգավորող մարմնի դերն ու նշանակությունը՝ հիմքում դնելով ինստիտուցիոնալ, քաղաքական, իրավական և ֆինանսական առումով անկախ մասնագիտացված կարգավորող մարմին ձևավորելուն ուղղված միջազգային առաջավոր փորձը: Նշված փոփոխությունների արդյունքում հանձնաժողովին վերապահվեց ինքնավար մարմնի կարգավիճակ, որն ամրագրվեց նաև գործընթացին հաջորդած «Հանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» օրենքի փոփոխություններում:

Նշված փոփոխություններն, այդուհանդերձ, չամրագրեցին այն օրենսդրական երաշխիքներն ու կարգավորումները, որոնք պետք է ապահովեին ինքնավար մարմնի կողմից իր առջև դրված խնդիրների համակողմանի և արդյունավետ լուծումները՝ միտված հանրային ծառայություններից օգտվող սպառողների և ոլորտի տնտեսվարող անձանց շահերի հավասարակշռմանը: Առկա օրենսդրական բացերով և խնդրահարույց հարցերով պայմանավորված՝ «Հանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքի և հարակից օրենքների նախագծերով՝

- հստակեցվել են հանձնաժողովի կողմից որոշումների ընդունմանն առնչվող կարգավորումները՝ նախատեսելով նաև գրավոր քվեարկությամբ որոշումների ընդունման հնարավորություն.

- ամրագրվել են հանձնաժողովի իրավական ակտերի բողոքարկման, այդ ընթացքում դրանց հետագա գործողությանն առնչվող հստակ կարգավորումներ, որոնք ուղղված են այդ ակտերի՝ ժամանակին կատարման ուժով իրենց նպատակին ծառայելուն.

- ամրագրվել են հանձնաժողովի (անդամների) գործունեության անկախության երաշխիքներ, հանձնաժողովի անդամների լիազորությունները հստակ ամրագրող կարգավորումներ, հանձնաժողովի անդամներին ներկայացվող պահանջների, վերջիններիս պաշտոնավարման և գործունեության դադարման հետ կապված հստակեցումներ.

- հանձնաժողովի նիստերի հրավիրման և անցկացման վերաբերյալ օրենսդրական կարգավորումները համապատասխանեցվել են առկա իրողություններին. մասնավորապես, ամրագրվել է հանձնաժողովի նիստին ինչպես հանձնաժողովի անդամի, այնպես էլ այլ անձանց՝ տեսաձայնային հեռահաղորդակցության կապի միջոցով մասնակցելու հնարավորություն, հստակեցվել են նիստը դռնփակ անցկացնելու, նիստի արձանագրման և ձայնագրման, ծանուցումների, հետաձգումների հետ կապված հարցերը և այլն.

- հանձնաժողովի կողմից մոնիթորինգի իրականացման, ինչպես նաև կարգավորվող անձանց կամ սպառողների տարածք մուտք գործելու վերաբերյալ կարգավորումները համապատասխանեցվել են լիազորող նորմի իրավական որոշակիության սկզբունքին.

- նախատեսվել են շահագրգիռ և այլ անձանց պատշաճ ծանուցման ապահովման հետ կապված հստակ և ամբողջական օրենսդրական կարգավորումներ.

- ամրագրվել են իրավասու մարմինների և կարգավորվող անձանց կողմից հանձնաժողովի լիազորությունների իրականացման համար անհրաժեշտ տեղեկատվության տրամադրման վերաբերյալ կարգավորումներ, այդ թվում՝ հստակ ժամկետներ: Համանման պարտավորություն նախատեսվել է նաև հանձնաժողովի համար.

- ամրագրվել է դիմում-բողոքների և հաղորդումների արդյունավետ և համակողմանի քննարկմանն ուղղված հստակ ընթացակարգ.

- նախատեսվել են հանձնաժողովի կողմից իրականացվող վարչական վարույթներով փաստական հանգամանքների բազմակողմանի, լրիվ և օբյեկտիվ քննարկմանն ուղղված կարգավորումներ, որոնք հաշվի են առնում կարգավորվող ոլորտներին բնորոշ առանձնահատկությունները, խիստ մասնագիտացված բնույթ կրող հարցերի համակողմանի քննության անհրաժեշտությունը, հանրային

ծառայություններից օգտվող սպառողների և կարգավորվող անձանց շահերի հավասարակշռմանը միտված մեխանիզմները և այլն:

- նախատեսվել է հանձնաժողովի որոշումներով իրավախախտման վարույթով պատասխանողի գույքի վրա կիրառված տուգանքի չափով արգելանք դնելու հնարավորությունը,

- հստակեցվել են վարչական վարույթի երկարաձգման, կասեցման, վերսկսման և կարճման օրենսդրությամբ ամրագրված հիմքերը.

- օրենսդրական հստակեցում են ստացել հանձնաժողովի կողմից իրավախախտման փաստի արձանագրման դեպքում մինչև խախտումը եղած դրությունը վերականգնելու ու դրանից բխող գործողություններ կատարելու (այդ թվում՝ հաշվարկ, վերահաշվարկ և այլն) կամ այդ մասին հանձնարարականներ տալու հետ կապված իրավասությունները.

- առաջարկվել է սահմանել հանձնաժողովի պահպանման ծախսերի մեծությունն անհրաժեշտ չափով ավելացնելու հնարավորություն՝ համապատասխանաբար պետական բյուջե վճարվող հանրային ծառայությունների կարգավորման պարտադիր վճարների ավելացմամբ: Փոփոխությունը հնարավորություն կտա հանձնաժողովին մրցույթի միջոցով ներգրավելու անկախ աուդիտորների, ովքեր կարգավորվող ընկերություններում իրականացված աուդիտի համար կվճարվեն հանձնաժողովի կողմից և հաշվետու կլինեն վերջինիս՝ դրանով իսկ բացառելով աուդիտի իրականացման ընթացքում կարգավորվող անձանց միջամտությունը կամ ներգործությունը: Բացի այդ, անհրաժեշտ է, որպեսզի հանձնաժողովը գնահատի էլեկտրոնային հաղորդակցության ոլորտում օպերատորների ցանցերի հուսալիության և անվտանգության ապահովման մակարդակը, ինչպես նաև ենթակառուցվածքների զարգացման և ծառայությունների հասանելիության ապահովման ուղղությամբ որոշակի պարտավորություններ սահմանելու նպատակով ենթակառուցվածքների զարգացման համար պահանջվող ներդրումներն ու դրանց վերադարձելիությունը, ինչի իրականացումը ևս պահանջում է նեղ մասնագիտացում ունեցող անձանց (աուդիտ, վերլուծություն) ներգրավում և, չնայած «էլեկտրոնային հաղորդակցության մասին» օրենքով հանձնաժողովին ուսումնասիրություններ և աուդիտ իրականացնելու գործառույթի սահմանմանը, համապատասխան ֆինանսական միջոցների բացակայության պատճառով հանձնաժողովն այն պատվիրակել է օպերատորներին:

Հետևաբար, առաջարկվող փոփոխությունը թույլ կտա ներգրավելու համապատասխան փորձառություն ունեցող միջազգային կամ տեղական փորձագետների, ինչպես նաև մասնագիտացված կազմակերպություններ: Միաժամանակ, փոփոխությունը պայմանավորված է նաև հանձնաժողովի շենքային պայմանները բարելավելու նպատակով հիմնանորոգման աշխատանքների իրականացման անհրաժեշտությամբ:

«Էներգետիկայի մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» օրենքի նախագծի մասով.

▪ Էներգետիկայի բնագավառում ներդրումների ներգրավումը խթանելու, ներդրողների համար գործունեության որոշակի երաշխիքներ ապահովելու, կարգավորման կանխատեսելիությունը բարձրացնելու, սպառողների սակագների վրա հնարավոր բացասական ազդեցությունները բնագավառի զարգացման ռազմավարական ծրագրերին համահունչ մեղմելու, ինչպես նաև լիցենզավորված անձանց մոտ ծախսերի նվազեցման և գործունեության արդյունավետության խթաններ ստեղծելու նպատակով առանձին դեպքերում անհրաժեշտություն է առաջանում կիրառել հաստատուն (առավելագույն) սակագնային մեխանիզմներ, ինչից ելնելով՝ նախագծով առաջարկվել է օրենքը լրացնել նոր դրույթով, որով կհստակեցվեն էներգետիկայի բնագավառի լիցենզավորված անձանց համար առանձին դեպքերում հաստատուն (առավելագույն) սակագնային մեխանիզմների կիրառման հետ կապված հանձնաժողովի իրավասությունները:

▪ Առաջարկվել է օրենքում ամրագրել դրույթ, համաձայն որի՝ սահմանված դեպքերում հանձնաժողովի կողմից երաշխիքային գումարը (լրիվ կամ մասնակի) պետական բյուջե փոխացելու վերաբերյալ որոշման ընդունման պարագայում, եթե լիցենզավորված անձի կողմից նախկինում հանձնաժողով երաշխիք չի ներկայացվել, ներկայացված երաշխիքի գործողության ժամկետը լրացել է և (կամ) դրանով ամրագրված (դրա շրջանակում առկա) գումարի չափը չի բավարարում նույն որոշման պահանջի ամբողջական ապահովման համար, նախատեսված գումարի՝ պետական բյուջե փոխանցելու պարտավորությունն ամբողջությամբ կամ չբավարարող մասով կրում է լիցենզավորված անձը: Միաժամանակ, օրենքում որպես լիցենզիայի

գործողության կասեցման հիմք ամրագրվել է նաև հանձնաժողովի հաստատած կարգին համապատասխան՝ անձի կողմից երաշխիք չներկայացնելու դեպքը:

- Պարզեցվել է օրենքի 27-րդ հոդվածով ամրագրված լիցենզիա ունեցող անձի լիցենզավորված գործունեության իրականացման համար անհրաժեշտ գույքի կամ դրա նկատմամբ իրավունքի օտարման, այլ կերպ փոխանցման կամ գրավադրման գործարքների համաձայնեցման գործընթացը:

- Օրենքը չի նախատեսում կարգավորում, երբ արտադրության լիցենզիա ստանալու, դրանում կառուցման (վերակառուցման) ժամանակահատված ամրագրելու համար հիմք հանդիսացած անհրաժեշտ իրավունքը դադարելու դեպքում (այդ թվում՝ նշված իրավունքը հավաստող փաստաթղթի գործողության ժամկետը չերկարաձգվելու արդյունքում) հանձնաժողովն իրավասու լինի ուժը կորցրած ճանաչել տրամադրված լիցենզիան (ներկայումս նման կարգավորում առկա է միայն ջրօգտագործման թույլտվության մասով), ինչն ամրագրվել է նախագծով:

«Էլեկտրոնային հաղորդակցության մասին» օրենքում փոփոխություններ և լրացում կատարելու մասին» օրենքի նախագծի մասով.

Հստակեցվել են էլեկտրոնային հաղորդակցության ոլորտում տույժերի կիրառման, ինչպես նաև կարգավորվող անձանց նկատմամբ հսկողության փոխանցման հետ կապված կարգավորումները:

«Հանրային ծառայությունների կարգավորման պարտադիր վճարների մասին» օրենքի նախագծի մասով.

«Հանրային ծառայությունների կարգավորման պարտադիր վճարների մասին» օրենքն ընդունվել է 2005 թվականին և վերջինիս իմաստով կարգավորման պարտադիր վճար վճարողներ են համարվում հանրային ծառայությունների ոլորտում կարգավորվող գործունեություն իրականացնող և ծառայություն մատուցող անձինք, որոնց համար հանձնաժողովը սահմանում է կարգավորվող սակագներ: Ընդ որում, նշված մոտեցման ամրագրումը պայմանավորված է եղել այն հանգամանքով, որ օրենքի մշակման ժամանակ հանձնաժողովի կողմից հանրային ծառայությունների ոլորտում կարգավորվող գործունեություն իրականացնող անձանց համար հիմնականում սահմանվում էին սակագներ, և բացառություն էր կազմում

հեռահաղորդակցության բնագավառը, որը նոր էր անցել հանձնաժողովի կարգավորման դաշտ, և այդ ընթացքում ամրակցված կապի ծառայությունների սակագները նույնպես ենթակա էին ամբողջությամբ կարգավորման: Միայն բջջային կապի շուկայում էին ծառայությունների գները ձևավորվում մրցակցության պայմաններում:

Այնուհետև, «Հանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» օրենքում կատարված լրացումներով հանրային ծառայությունները կարգավորող ոլորտում ներառվել են փոստային կապի բնագավառը՝ ունիվերսալ ծառայությունների սակագների մասով, տրանսպորտային միջոցների պարտադիր տեխնիկական զննության անցկացման բնագավառը՝ միայն սակագների մասով, երկաթուղային տրանսպորտի բնագավառը՝ ենթակառուցվածքի օգտագործման վճարների սահմանման մասով:

Նախընթաց տարիներին հանրային ծառայությունների կարգավորվող ոլորտներում տեղի են ունեցել զգալի զարգացումներ, ի հետևանք որոնց ստեղծվել է այնպիսի իրավիճակ, երբ կարգավորվող ոչ բոլոր անձանց համար է հանձնաժողովը սահմանում (սահմանելու) սակագներ և, արդյունքում, վերջիններս դուրս են մնում կարգավորման պարտադիր վճար վճարողների շրջանակից՝ թեև նշված անձանց մասով հանձնաժողովն իրականացնում է համապատասխան գործառույթներ: Մասնավորապես, հեռահաղորդակցության բնագավառում հանձնաժողովն իրականացնում է ամբողջական կարգավորում, սակայն նշված շուկայում առկա մրցակցության պայմաններում սակագների կարգավորման անհրաժեշտությունը բացակայում է և գրեթե չի իրականացվում: Բացի այդ, «Էներգետիկայի մասին» օրենքում կատարված փոփոխությունների շրջանակում առաջիկա տարիներին նախատեսվում է էլեկտրաէներգետիկական շուկայի ամբողջությամբ կարգավորվող մոդելից աստիճանական անցում կատարել մրցակցային մոդելի, որի պարագայում ի հայտ կգան չկարգավորվող գներով գործող շուկայի նոր մասնակիցներ: Արդյունքում, հանձնաժողովի ռեսուրսներն օգտագործվում են նաև սակագնային կարգավորումից դուրս գտնվող տնտեսվարողների մասով, մինչդեռ վերջիններս գործող օրենքի շրջանակում չեն վճարում հանրային ծառայությունների կարգավորման պարտադիր վճար:

Միևնույն ժամանակ, կարգավորման պարտադիր վճարներ վճարողների կողմից վճարված կարգավորման պարտադիր վճարների տարեկան մեծությունը և դրույքաչափերը գործող օրենքով հաշվարկվում և սահմանվում են հանձնաժողովի յուրաքանչյուր տարվա պահպանման ծախսերի նախահաշվի հիման վրա, որը հաստատվում է բյուջետային գործընթացի համար սահմանված կարգով և ժամկետներում: Արդյունքում, երբ հաշվարկային տարվա ընթացքում ի հայտ է գալիս կապիտալ ծախսեր կատարելու անհրաժեշտություն կամ կարգավորվող բնագավառներում կարգավորման գործառույթների իրագործման կամ կատարելագործման նպատակով լրացուցիչ ֆինանսավորում պահանջող աշխատանքներ կատարելու անհրաժեշտություն, հանձնաժողովը կաշկանդված է նախորդ տարում արդեն իսկ հաստատված կարգավորման պարտադիր վճարները ընթացիկ տարում վերանայելու և վճարողների համար նոր դրույքաչափեր սահմանելու՝ օրենքով գործող սահմանափակումներով:

Նշվածից ելնելով՝ լրամշակվել է «Հանրային ծառայությունների կարգավորման պարտադիր վճարների մասին» օրենքը՝ այն դարձնելով համահունչ ներկայիս և առաջիկայում նախատեսվող՝ հանրային ծառայությունների ոլորտներում կարգավորման քաղաքականությանը:

Մասնավորապես, լրամշակված օրենքի նախագծով հստակեցվում են կարգավորման պարտադիր վճար վճարողներ համարվելու չափանիշները և դրանց շրջանակը, բարելավվում է հանձնաժողովի գործունեության ֆինանսավորման մեխանիզմը, հնարավորություն է ստեղծվում հաշվետու տարվա ընթացքում կարիքն առաջանալու դեպքերում համապատասխան փոփոխություններ կատարել կարգավորման պարտադիր վճար վճարողների ցանկում և պարտադիր վճարների դրույքաչափերում:

2. Էներգետիկայի բնագավառ

2.1 Հանձնաժողովի իրավական ակտերի բարեփոխումներ

Հանձնաժողովը 2020 թվականին շարունակել է էներգետիկայի բնագավառում գործունեության լիցենզավորման կարգի կատարելագործման աշխատանքները, որում կատարված փոփոխություններով՝

- հստակեցվել են կառուցման ժամանակահատված ներառող արտադրության լիցենզիա ունեցող անձի կողմից լիցենզիայով ամրագրված ժամկետում օրենսդրության պահանջներին համապատասխան փորձաքննություն անցած կայանի կառուցման նախագիծը հանձնաժողով ներկայացնելու պարտավորության կատարման և հանձնաժողովի կողմից դրա գնահատման գործընթացները.

- հստակեցվել են էլեկտրական էներգիայի, ջերմային էներգիայի կամ էլեկտրական և ջերմային էներգիայի համակցված արտադրության լիցենզիայով ամրագրված կառուցման (վերակառուցման) ժամանակահատվածի երկարաձգման վերաբերյալ կարգավորումները՝ սահմանելով նաև առանձնահատկություն պետություն-մասնավոր գործընկերություն գործարքի շրջանակում տրամադրված լիցենզիաների դեպքում՝ ելնելով այդ գործարքների շրջանակում համապատասխան գործունեության՝ պետության համար հետաքրքրությունից և դրա առանձնահատկություններից.

- ամրագրվել է լիցենզիա ստանալու համար լիցենզավորված անձի կողմից հանձնաժողով ներկայացված փաստաթղթերի (այդ թվում՝ դրանցով ամրագրված իրավունքների) փոփոխության դեպքում հանձնաժողովին տեղեկացնելու պարտավորությունը՝ ներկայացնելով փոփոխության հիմնավորումները և փոփոխված փաստաթղթերը, ինչը կնպաստի լիցենզավորված գործունեության օրինականության ապահովմանը,

- լրամշակվել է լիցենզիա ստանալու համար ներկայացվող փաստաթղթերի ցանկը:

2020 թվականի ընթացքում շարունակվել են աշխատանքները Հայաստանի Հանրապետության էլեկտրաէներգետիկական շուկայի ազատականացմանը, հարևան երկրների էլեկտրաէներգետիկական համակարգերին ինտեգրվելու հնարավորությունների ստեղծմանը և էլեկտրական էներգիայի առևտրի զարգացմանն ուղղված իրավական ակտերի մշակման և կատարելագործման ուղղությամբ:

Մասնավորապես, էլեկտրաէներգետիկական շուկայի ազատականացման ուղղությամբ իրականացված քայլերի և դրանց շուրջ քննարկումների արդյունքում լրամշակվել են Հայաստանի Հանրապետության էլեկտրաէներգետիկական մեծածախ շուկայի առևտրային կանոնները և մեծածախ շուկայի պայմանագրի (օֆերտա) օրինակելի ձևը՝ պայմանավորված շուկայի կառավարման ծրագրային

ապահովվածության և էլեկտրաէներգետիկական մեծածախ շուկայի կանոնների ու պայմանագրի (օֆերտա) օրինակելի ձևի միջև համապատասխանությունն ապահովելու, ինչպես նաև դրանցում էլեկտրաէներգետիկական մեծածախ շուկայի առանձին հատվածներում առևտրի առանձնահատկությունները հաշվի առնելու անհրաժեշտությամբ:

Հանձնաժողովը, հաշվի առնելով Հայաստանի Հանրապետությունում կորոնավիրուսային հիվանդության (COVID-19) տարածման հետևանքով երկրում հայտարարված արտակարգ դրությունը, բնակչության պաշտպանության, առողջության պահպանման և առողջական վիճակի բարելավման նպատակով ձեռնարկված սահմանափակումները, իր 2017 թվականի նոյեմբերի 1-ի N°462Ն որոշմամբ հաստատված՝ հանձնաժողովի նիստեր հրավիրելու և անցկացնելու կարգում կատարել է համապատասխան փոփոխություն՝ նախատեսելով հանձնաժողովի նիստերի հեռավար, առցանց հարթակի միջոցով անցկացման հնարավորություն՝ նպատակ ունենալով ապահովել հանձնաժողովի նիստերի անցկացման բնականոն ընթացքը և դրանց մասնակցող անձանց իրավունքի իրացումը:

2.2. Սակագնային քաղաքականություն

Հանձնաժողովի կողմից իրականացվող սակագնային քաղաքականությունը՝ հիմնվելով միջազգային առաջավոր փորձի վրա, նպատակաուղղված է հանրային ծառայությունների ոլորտում կարգավորվող գործունեություն իրականացնող անձանց բնականոն տնտեսական գործունեության ապահովմանը, ինչպես նաև սպառողների և կարգավորվող գործունեություն իրականացնող անձանց շահերի հավասարակշռմանը՝ միաժամանակ հնարավորություն ընձեռելով իրականացնելու արդիականացման և հեռանկարային զարգացման ծրագրեր:

2020 թվականին հանձնաժողովը, հաշվի առնելով «Գազպրոմ Արմենիա» փակ բաժնետիրական ընկերության և «Տրանսգազ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության ներկայացրած՝ գազամատակարարման համակարգում ծառայությունների մատուցման և սպառողներին վաճառվող բնական գազի սակագների վերանայման հայտերը, ինչպես նաև բնական գազի ներկրման գնի բարձրացումը, բնական գազի ներկրման և սպառման ծավալների, շահագործման և պահպանման ծախսերի և այլ ցուցանիշների փոփոխությունները՝ վերանայել է բնական գազի փոխադրման, բաշխման,

գազամատակարարման համակարգի օպերատորի ծառայությունների մատուցման և սպառողներին վաճառվող բնական գազի սակագները: Արդյունքում, բնական գազի ներկրման գնի 15 ԱՄՆ դոլար/հազար խորանարդ մետրով (10%-ով) բարձրացման և «Գազպրոմ Արմենիա» փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետիրոջ կողմից գործող սակագնի հաշվարկներում ներառված 13,4 միլիարդ դրամ (համարժեք է ներկրման գնի 15 ԱՄՆ դոլար/հազար խորանարդ մետր մեծությանը) լրացուցիչ ֆինանսական միջոցների այլևս չսպաստված պարագայում 2020 թվականի հուլիսի 19-ից, ջերմային էլեկտրակայանների համար՝ 2020 թվականի օգոստոսի 1-ից, սպառողներին վաճառվող բնական գազի միջին կշռված սակագինն ավելացավ 11,65 ԱՄՆ դոլար/հազար խորանարդ մետրով՝ ներառյալ ավելացված արժեքի հարկը (4,6%-ով): Ընդ որում, բնակչության (այդ թվում՝ սոցիալապես անապահով սպառողների և ամսական մինչև 10000 խորանարդ մետր սպառում ունեցող մյուս սպառողների) համար սակագները մնացել են անփոփոխ:

Միաժամանակ, նպատակ ունենալով գազամատակարարման համակարգում ներդնել խթանիչ սակագնային կարգավորումներ և պայմաններ ստեղծել համակարգում անհրաժեշտ ներդրումների իրականացման համար, մշակվել է կարգավորվող սակագների հաշվարկման նոր մեթոդիկայի նախագիծ: Մասնավորապես, նախագծով գազամատակարարման համակարգի ընկերությունների համար ամրագրվում է կարգավորման 10-ամյա ժամանակահատված՝ բաժանված 2 հնգամյա ժամանակահատվածների, որոնց ավարտին սահմանվում են ծախսերի և կորուստների կրճատման թիրախային ցուցանիշներ: Զուգահեռաբար, գազամատակարարման համակարգում 2020-2030 թվականների ընթացքում մինչև 195 միլիարդ դրամ ներդրումների (առանց Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ նախատեսված ռազմավարական նշանակություն ունեցող ներդրումների) իրականացումը խրախուսելու նպատակով նախատեսվել է 12,5 % (մինչև հարկումը) շահույթի նորմա:

«Գազպրոմ Արմենիա» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից 2020 թվականի օգոստոսի 1-ից ջերմային էլեկտրակայաններին վաճառվող բնական գազի սակագնի, գազամատակարարման համակարգի օպերատորի և բնական գազի փոխադրման ծառայությունների սակագների վերանայմամբ պայմանավորված՝ հանձնաժողովի նախաձեռնությամբ վերանայվել և օգոստոսի 1-ից ուժի մեջ են մտել «Հայկական ատոմային էլեկտրակայան», «Երևանի Զերմաէլեկտրակենտրոն» փակ

բաժնետիրական ընկերություններից, «Հրազդանի էներգետիկ կազմակերպություն (ՀրազԶԷԿ)» բաց բաժնետիրական ընկերությունից, «Գազպրոմ Արմենիա» փակ բաժնետիրական ընկերության «Հրազդան-5» կայանից և «Երևանի Մխիթար Հերացու անվան պետական բժշկական համալսարան» հիմնադրամի էլեկտրակայանից առաքվող էլեկտրական էներգիայի (հզորության) սակագները:

Այնուհետև, հաշվի առնելով էլեկտրաէներգետիկական համակարգում գործող ընկերությունների սակագների հաշվարկման մեթոդիկաները, պետություն-մասնավոր գործընկերություն պայմանագրերի և լիցենզիայի պայմանների պահանջները, 2021 թվականի փետրվարի 1-ից մինչև 2022 թվականի փետրվարի 1-ն ընկած ժամանակահատվածի համար էլեկտրաէներգիայի (հզորության) արտադրության, ներկրման, արտահանման և սպառման կանխատեսվող հաշվեկշիռը, արտարժույթների փոխարժեքները, 2019-2020 թվականին իրականացված կապիտալ ներդրումների փոխհատուցման անհրաժեշտությունը և ընկերությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության վրա ազդող մի շարք այլ գործոնների փոփոխությունները՝ հանձնաժողովը 2020 թվականի տարեվերջին վերահաշվարկել է էլեկտրական էներգիա արտադրող խոշոր կայաններից առաքվող էլեկտրական էներգիայի (հզորության), էլեկտրական էներգիայի հաղորդման, էլեկտրաէներգետիկական համակարգի օպերատորի և շուկայի օպերատորի ծառայությունների մատուցման սակագները, ինչպես նաև «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերության սակագնային մարժան և վերջինիս կողմից էլեկտրական էներգիայի բաշխման ծառայության մատուցման սակագները:

Միաժամանակ, Հայաստանի Հանրապետության էներգետիկայի բնագավառի զարգացման ռազմավարական ծրագրի (մինչև 2040 թվականը) իրագործումն ապահովող ծրագիր-ժամանակացույցի 11-րդ կետով նախատեսված միջոցառման իրագործման նպատակով էլեկտրական էներգիա արտադրող խոշոր կայանների և էլեկտրաէներգետիկական համակարգում ծառայություններ մատուցողների սակագների հաշվարկներում վերանայվել է շահույթի նորման՝ ամրագրելով 12,2% (մինչև հարկումը):

Ընդ որում, 2021 թվականի փետրվարի 1-ից սպառողներին վաճառվող էլեկտրական էներգիայի սակագների բարձրացման հիմնական գործոններից է «Հայկական ատոմային էլեկտրակայան» փակ բաժնետիրական ընկերության 141-օրյա կանգառի հետևանքով վերջինից շուրջ 560 միլիոն կՎտժ պակաս առաքվող էլեկտրաէներգիան

ջերմային էլեկտրակայաններից ձեռք բերելու հանգամանքը, որը էլեկտրական էներգիայի գնման ծախսն ավելացրել է շուրջ 16 միլիարդ դրամով:

Սակայն, նշված խնդիրը էապես մեղմվել է «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերության սակագնային մարժայի հաշվարկման մեթոդիկայով նախատեսված խթանիչ սակագնային քաղաքականության կիրառման արդյունքում: Մասնավորապես, հաշվի առնելով 2016 թվականից սկսած հնգամյա ժամանակաշրջանի ավարտվելու հանգամանքը՝ 2021 թվականի փետրվարի 1-ից գործող էլեկտրական էներգիայի սակագների հաշվարկներում հաջորդ քառամյա ժամանակաշրջանի համար էլեկտրաէներգիայի թույլատրելի կորուստների մեծությունը նախատեսվել է 7,5%՝ նախկին 11,03%-ի փոխարեն, ինչպես նաև կրճատվել են ընկերության շահագործման և պահպանման ծախսերը:

Արդյունքում, 2021 թվականի փետրվարի 1-ից ուժի մեջ են մտել նոր սակագներ ինչպես արտադրող կայաններից առաքվող էլեկտրական էներգիայի և էլեկտրաէներգետիկական համակարգին ծառայություններ մատուցող ընկերությունների, այնպես էլ վերջնական սպառողների համար: Մասնավորապես, 0,38 կՎ (բացառությամբ ամսական մինչև 400 կՎտժ սպառում ունեցող բնակիչ-բաժանորդների և սոցիալապես անապահով սպառողների), 6(10)կՎ և բարձր լարմամբ սնվող սպառողների սակագները ավելացել են 3 դրամ/կՎտժ-ով (ներառյալ ավելացված արժեքի հարկը), իսկ սոցիալապես անապահով ընտանիքների և ամսական մինչև 400 կՎտժ սպառում ունեցող բնակիչ-բաժանորդների համար, որոնք կազմում են բնակիչ-բաժանորդների շուրջ 90%-ը, գործող սակագները մնացել են անփոփոխ:

Հիմք ընդունելով էներգետիկայի բնագավառում սակագների սահմանման ու վերանայման կարգը և հաշվի առնելով «Գազպրոմ Արմենիա» փակ բաժնետիրական ընկերության ներկայացրած հայտը՝ սահմանվել է ընկերության «Հրազդան-5» կայանից առաքվող ջերմային էներգիայի սակագինը՝ գազի սակագնից կախված հաշվարկային բանաձևի տեսքով:

Ինչպես յուրաքանչյուր տարի, այնպես էլ 2020 թվականին, ելնելով սղաճի և արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններից, համաձայն ընդունված մեթոդիկայի, վերանայվել և 2020 թվականի հուլիսի 1-ից ուժի մեջ են մտել վերականգնվող էներգետիկ ռեսուրսների օգտագործմամբ էլեկտրական էներգիա արտադրող կայաններից (4 հողմային էլեկտրակայան, 13 արևային էլեկտրակայան, 1

կենսաբանական զանգվածից էլեկտրական էներգիա արտադրող կայան և 177 փոքր հիդրոէլեկտրակայան) առաքվող էլեկտրական էներգիայի վաճառքի սակագները: Բացի այդ, հաշվետու տարվա ընթացքում ներկայացված հայտերի հիման վրա, ըստ գործող կարգի, սահմանվել են 2 փոքր հիդրոէլեկտրակայաններից, 3 նորակառույց արևային էլեկտրակայաններից առաքվող էլեկտրական էներգիայի վաճառքի սակագները:

Նախընթաց տարվա վերջին ուսումնասիրվել և հաստատվել են էլեկտրական էներգիա արտադրող խոշոր կայանների կողմից հանձնաժողովի համաձայնեցմանը ներկայացված՝ 2021 թվականի պայմանագրային և տնօրինելի հզորությունների չափաքանակները:

2.3. Լիցենզավորում և լիցենզավորված անձանց միջև կնքված պայմանագրեր

Հանձնաժողովը 2020 թվականի ընթացքում էներգետիկայի բնագավառում տրամադրել է էլեկտրական էներգիայի արտադրության 20 լիցենզիա, քննարկվել են լիցենզիաների վերաձևակերպման՝ 6, լիցենզիաների գործողության ժամկետների երկարաձգման՝ 35, արտադրության լիցենզիաներով ամրագրված կառուցման (վերակառուցման) ժամանակահատվածների երկարաձգման և էլեկտրական էներգիայի արտադրության ժամանակահատվածի անցելու 5 հայտեր: Ուժը կորցրած են ճանաչվել էներգետիկայի բնագավառի 4 լիցենզիաներ: Հանձնաժողովի կողմից, առևտրային կանոններին և էներգետիկայի բնագավառի (բացառությամբ էլեկտրաէներգետիկական համակարգի) լիցենզավորված անձանց միջև կնքված ու բնական գազի ներկրման և արտահանման պայմանագրերի գրանցման կարգին համապատասխան, փորձաքննություն են անցել և գրանցվել էներգետիկայի բնագավառում լիցենզավորված անձանց միջև կնքված 280 պայմանագրեր:

Հիմք ընդունելով 2013 թվականի նոյեմբերի 1-ի N°374Ն որոշմամբ հաստատված՝ էներգետիկայի բնագավառում գործունեության լիցենզավորման կարգի N°3 հավելվածի՝ երաշխիքների ներկայացման և պետական բյուջե փոխանցման կարգը և հաշվի առնելով, որ լիցենզավորված անձանց կողմից համապատասխան կայանների կառուցման աշխատանքները սահմանված ժամկետում ավարտելուն խոչընդոտել են 2020 թվականի սեպտեմբերի 27-ից մինչև նոյեմբերի 9-ը Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի կողմից սանձազերծված ռազմական գործողությունների պատճառով հանրապետությունում հայտարարված ռազմական

դրությունը, դրանով պայմանավորված անհաղթահարելի տեխնիկական խնդիրները և շինարարության աշխատանքներին ներգրավված աշխատակիցների զորակոչման հանգամանքը, հանձնաժողովը որոշել է լիցենզավորված անձանց կողմից լիցենզիաներով ամրագրված կառուցման ժամանակահատվածները 44 օրով երկարաձգելու հայտ ներկայացվելու դեպքում վերջիններիս ներկայացրած երաշխիքով սահմանված գումարները չփոխանցել ՀՀ պետական բյուջե, քանի որ լիցենզիայի պայմանների չկատարումն այդ մասով հետևանք է ֆորս մաժորի:

2.4. Ներդրումային ծրագրերի համաձայնեցում և գնումների մոնիթորինգ

Հանձնաժողովի գործառույթներից իր կարևորությամբ առանձնանում է էներգետիկայի բնագավառի կարգավորվող ընկերությունների կողմից իրականացվող կարճաժամկետ և երկարաժամկետ ներդրումային ծրագրերի ուսումնասիրության և համաձայնեցման գործընթացը, այդ թվում՝ ընկերությունների ներդրումային գործունեության արդյունքների վերաբերյալ համապատասխան վերլուծական տեղեկանքների կազմումն ու հրապարակումը: Նշված աշխատանքները կարևոր են սակագներում ներառման ենթակա ներդրումների օգտակար և օգտագործվող ծավալի գնահատման, այդ համատեքստում անարդյունավետ և ոչ հիմնավոր ներդրումների ծավալի բացահայտման և վերհանման առումով՝ սպառողներին առաքվող էլեկտրական էներգիայի և բնական գազի սակագներում դրանք չներառելու սկզբունքից ելնելով: Այդ նպատակով հանձնաժողովը յուրաքանչյուր տարի քննարկում և համաձայնություն է տալիս էներգետիկայի բնագավառի կարգավորվող ընկերությունների հաջորդ տարիների ներդրումային ծրագրերին, ինչպես նաև ամփոփում ընկերությունների նախորդ տարվա ներդրումային գործունեության արդյունքները և հրապարակում համապատասխան վերլուծական տեղեկանքներ:

2020 թվականի ընթացքում էներգետիկայի բնագավառում հանձնաժողովի հետ համաձայնեցված ներդրումային ծրագրեր են իրականացրել «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր», «Գազպրոմ Արմենիա», «Միջազգային էներգետիկ կորպորացիա», «Երևանի Ջերմաէլեկտրակենտրոն» և «ՔոնթուրԳլոբալ Հիդրո Կասկադ» փակ բաժնետիրական ընկերությունները: Միաժամանակ, վերլուծության են ենթարկվել նշված ընկերությունների և «Հաշվարկային կենտրոն» փակ բաժնետիրական ընկերության 2019 թվականի ներդրումային գործունեության արդյունքները:

Իրականացվող ներդրումային ծրագրերն ուղղված են մի շարք խնդիրների լուծմանն ու կարգավորմանը: Մասնավորապես, «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերության ներդրումային ծրագրի իրականացումը կհանգեցնի շահագործման և պահպանման ծախսերի, կորուստների, ինչպես նաև հոսանքազրկումների քանակի և տևողության, թույլատրելի սահմաններից էլեկտրաէներգիայի լարման շեղման միջին տևողության և հաճախության կրճատմանը, «Գազպրոմ Արմենիա» փակ բաժնետիրական ընկերության ներդրումային ծրագիրը նպատակաուղղված է գազափոխադրման և գազաբաշխման համակարգերում անխափան, հուսալի և անվտանգ գազամատակարարման ապահովմանը, ծառայությունների մատուցմանն ու սպասարկման որակի ցուցանիշների բարելավմանը, «ՔոնթուրԳլոբալ Հիդրո Կասկադ» փակ բաժնետիրական ընկերության ներդրումային ծրագրի իրագործումը կապահովի հիդրոէլեկտրակայանների աշխատանքի շարունակականությունը և անվտանգությանն ու հուսալիության մակարդակի բարձրացումը, «Երևանի Ջերմաէլեկտրակենտրոն» փակ բաժնետիրական ընկերության ներդրումային ծրագրի իրականացման արդյունքում ավելացել է կայանի հզորությունը, իսկ «Միջազգային էներգետիկ կորպորացիա» փակ բաժնետիրական ընկերության ներդրումային ծրագիրը միտված է ընկերության ենթակառուցվածքների արդիականացմանը և բնականոն գործունեության ապահովմանը:

Վերը նշվածին զուգահեռ, «Հայկական ատոմային էլեկտրակայան», «ՔոնթուրԳլոբալ Հիդրո Կասկադ», «Երևանի Ջերմաէլեկտրակենտրոն», «Էլեկտրաէներգետիկական համակարգի օպերատոր» և «Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերությունները ներդրումներ են իրականացրել նաև պետական երաշխիքով ստացված վարկային ծրագրերի շրջանակում:

Հանձնաժողովն առանձնակի ուշադրություն է դարձնում էլեկտրական էներգիայի մատակարարման և բնական գազի բաշխման գործունեություն իրականացնող ընկերությունների ներդրումային ծրագրերի կառուցվածքին՝ առաջնահերթություն տալով սպասարկման որակի ցուցանիշների առավել ցածր մակարդակ ունեցող հատվածներում ներդրումների իրականացմանը: Մասնավորապես, ներդրումային ծրագրերի համաձայնեցման գործընթացում հատուկ ուշադրություն է դարձվում սպասարկման որակին առնչվող՝ սպառողներից ստացված դիմում-բողոքների, ինչպես նաև

հանձնաժողով ներկայացվող համապատասխան տեղեկատվությամբ արտացոլված առավել վատ ցուցանիշներով հասցեներին, որոնք ներառվում են ընկերությունների ներդրումային ծրագրերում:

Ներդրումային գործունեության վերլուծության արդյունավետության բարձրացման, ներդրումների հավաստիության և հիմնավորվածության ստուգման առավել թիրախային մեթոդներ և գործիքներ օգտագործելու նպատակով 2020 թվականին հանձնաժողովը երկրորդ անգամ նախաձեռնել է «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերության 2019 թվականի ներդրումային գործունեության աուդիտի իրականացում, որի նպատակն էր՝

- բարձրացնել հանրության և շահագրգիռ բոլոր կողմերի մոտ ընկերության ներդրումային գործունեության նկատմամբ օբյեկտիվ և հիմնավոր գնահատականի ձևավորման նկատմամբ վստահությունը,
- բարձրացնել սակագների սահմանման և վերանայման գործընթացի հիմնավորվածությունը,
- դրական ազդեցություն ունենալ կարգավորվող սակագների վրա,
- բացառել սակագների ձևավորման գործընթացում հաշվի առնվող գործոնների նկատմամբ կարգավորվող անձանց միջամտությունը կամ ներգործությունը:

Հանձնաժողովի 2020 թվականի հուլիսի 22-ի №248Ա որոշմամբ հաստատվել են աուդիտի տեխնիկական առաջադրանքը և ժամանակացույցը: Աուդիտորական ծառայություններ մատուցողի ընտրության արդյունքում հաղթել է «Գրանթ Թորնթոն» աուդիտորական կազմակերպությունը, որի վերջնական արդյունքները կամփոփվեն և հաշվի կառնվեն 2022 թվականի համար սահմանվող սակագների հաշվարկներում:

2020 թվականից սկսվել են էներգետիկայի բնագավառում ներդրումային ծրագրերի համաձայնեցման, լիցենզավորված անձանց կողմից կատարված ներդրումների մասին հաշվետվության ներկայացման և ներդրումային գործունեության մոնիթորինգի կարգերի մշակման աշխատանքները: Նշված կարգերով նախատեսվում են էներգետիկայի բնագավառում ներդրումային ծրագրերի համաձայնեցման և կատարված ներդրումների մասին հաշվետվությունների ներկայացման կարգերն ամրագրել մեկ միասնական ակտով, հստակեցնել ներդրումային ծրագրերի ներկայացման և համաձայնեցման պահանջները, ներկայացվող հաշվետվությունների ներկայացման ընթացակարգերը, ամրագրել ներդրումային գործունեության

վերլուծության գործիքակազմը և ընթացակարգը:

Կարգավորվող ընկերությունների կողմից իրականացված ներդրումային ծրագրերի շրջանակում՝ 2019 և 2020 թվականներին ավարտված և շահագործման հանձնված ներդրումների ծավալները ներկայացված են սույն հաշվետվության N 1 հավելվածում:

Հանձնաժողովը մշտապես հետևում է նաև իր կարգավորման դաշտում գործող «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր», «Գազպրոմ Արմենիա», «Միջազգային էներգետիկ կորպորացիա», «ՔոնթուրԳլոբալ Հիդրո Կասկադ» փակ բաժնետիրական ընկերությունների, «Տրանսգազ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության և «ՀրազՁԷԿ» բաց բաժնետիրական ընկերության կողմից իրականացվող գնումների արդյունավետությանն ու թափանցիկությանը: Վերջիններիս կողմից գնումների գործընթացի թափանցիկության ապահովման նպատակով իրականացվող գնումների մասին ողջ տեղեկատվությունը հրապարակվում է ինչպես ՀՀ ֆինանսների նախարարության գնումների էլեկտրոնային տեղեկագրում, այնպես և ընկերությունների ինտերնետային կայքերում:

2020 թվականի ընթացքում հանձնաժողովը, համաձայն կարգավորվող անձանց գնումների կարգերի նկատմամբ սահմանված պահանջների կատարման մոնիթորինգի կարգի, իրականացրել է կարգավորվող անձանց գնումների առանձին գործարքների մոնիթորինգ, որը ներառում է հանրային կազմակերպությունների կողմից մինչև գնման հայտարարությունն իրականացված շուկայի ուսումնասիրությունների, գործարքների համար կիրառվող գնման մեթոդների ընտրության, մրցության փաստաթղթերի և մատակարարների ընտրության ընթացակարգերի մոնիթորինգը: Մոնիթորինգի արդյունքում կազմված վերլուծական տեղեկանքները հրապարակվել են հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքում (www.psrc.am):

2.5. Վերականգնվող էներգետիկա

2020 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հանրապետությունում գործել են՝

- 189 փոքր հիդրոէլեկտրակայաններ, ևս 22-ը գտնվել են կառուցման փուլում: Գործող փոքր հիդրոէլեկտրակայանների գումարային հզորությունը կազմել է շուրջ 382 ՄՎտ, իսկ կառուցվող փոքր հիդրոէլեկտրակայաններինը՝ շուրջ 48 ՄՎտ: Այսպիսով, կառուցվող փոքր հիդրոէլեկտրակայանների գործարկումից հետո հանրապետությունում կգործեն 211 փոքր հիդրոէլեկտրակայաններ՝ 430

ՄՎտ գումարային հզորությամբ:

- 15 արևային էլեկտրակայաններ, ևս 47-ը գտնվել են կառուցման փուլում: Գործող արևային էլեկտրակայանների գումարային հզորությունը կազմել է շուրջ 16.7 ՄՎտ, իսկ կառուցվող արևային էլեկտրակայաններինը՝ շուրջ 248 ՄՎտ: Այսպիսով, կառուցվող էլեկտրակայանների գործարկումից հետո հանրապետությունում կգործեն 62 արևային էլեկտրակայաններ՝ 264.8 ՄՎտ գումարային հզորությամբ:
- 4 հողմային էլեկտրակայաններ, ևս 1-ը գտնվել է կառուցման փուլում: Գործող հողմային էլեկտրակայանների գումարային հզորությունը կազմել է շուրջ 4,2 ՄՎտ, իսկ կառուցվող հողմային էլեկտրակայանինը՝ 4 ՄՎտ:¹

Գործող և գործարկման ենթակա փոքր հիդրոէլեկտրակայանների, վերականգնվող էներգետիկ ռեսուրսների օգտագործմամբ էլեկտրական էներգիա արտադրող այլ կայանների ամփոփ ցուցանիշները, ինչպես նաև հանձնաժողովի կողմից տրամադրված լիցենզիաների համաձայն կառուցման և արտադրության փուլերում գտնվող հիդրոէլեկտրակայանների հզորությունների և վերջիններիս կողմից էլեկտրական էներգիայի արտադրության ծավալների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է սույն հաշվետվության NN 2-7-րդ հավելվածներում, ինչպես նաև հրապարակված է հանձնաժողովի պաշտոնական կայքում:

Հայաստանի Հանրապետությունում փոքր հզորությամբ արևային էլեկտրակայանների կառուցման ընթացքում լիցենզավորման գործընթացին առնչվող հիմնախնդիրները լուծելու և վերջիններիս կառուցման խթանման համար ի սկզբանե որդեգրած սկզբունքը չխաթարելու նպատակով փոփոխություններ են կատարվել մի շարք որոշումներում: Մասնավորապես, մինչև 5 ՄՎտ դրվածքային հզորությամբ արևային էլեկտրակայանների համար սահմանվել էին լիցենզիաների տրամադրման սահմանաչափեր և համապատասխան իրավակարգավորումներ՝ հիմքում ունենալով բոլոր հայտատուների և ներդրողների համար հավասար հնարավորությունների ստեղծումը: Սակայն, սահմանված սահմանաչափի շրջանակում լիցենզիաները տրամադրելուց հետո համատարած բնույթ ստացավ արևային էլեկտրակայաններում էլեկտրական էներգիայի արտադրության լիզենզիաներ ստացած ընկերությունների

¹ «Ձող Ուինդ» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից Գեղարքունիքի մարզի Գեղամասար համայնքի վարչական տարածքում (գյուղ Սոթք) կառուցված 1320 կՎտ տեղակայված հզորությամբ «Ձող Ուինդ» հողմային էլեկտրակայանը պատերազմի արդյունքում հայտնվել է Ադրբեջանի Հանրապետության զինված ուժերի վերահսկողության ներքո:

կողմից տարբեր պատճառաբանություններով լիցենզիաների տրամադրման համար հիմք հանդիսացած փաստաթղթերով ներկայացված հողատարածքի կամ էլեկտրական էներգիայի բաշխման ցանցին միացման լարման փոփոխությունների նախաձեռնումը՝ հիմքում ունենալով կայանների տեխնիկատնտեսական ցուցանիշների բարելավման հանգամանքը: Հաշվի առնելով նշվածը և այն, որ մի շարք ներդրողներ քայլեր էին ձեռնարկել լիցենզիաների տրամադրման համար անհրաժեշտ ամբողջական գույքի և իրավունքների ձեռքբերման ուղղությամբ, ինչը, բնականաբար, պահանջելով առավել երկար ժամանակ՝ վերջիններիս դուրս էր թողել ըստ էության «հայտարարված մրցավազքից», արդեն իսկ լիցենզիա ստացած անձանց համար համապատասխան կարգերով նախատեսվեց ընտրության հնարավորություն, այն է՝ կամ կայանը կառուցել լիցենզիայի տրամադրման համար հիմք հանդիսացած փաստաթղթերով ներկայացված հողատարածքում և էլեկտրական էներգիայի բաշխման ցանցին միացման պայմաններով՝ ունենալով ի սկզբանե սահմանված սակագինը, կամ տեղեկացնելով հանձնաժողովին՝ կառուցել փոփոխված (ընդլայնված) հողատարածքում կամ էլեկտրական էներգիայի բաշխման ցանցին միանալ փոփոխված պայմաններով՝ ունենալով 10%-ով ցածր սակագին:

Վերականգնվող էներգետիկայի զարգացման և էներգետիկ անկախության ապահովման առումով տարեցտարի առավել նշանակալի է դառնում վերականգնվող էներգետիկ ռեսուրսներ օգտագործող ինքնավար արտադրողների և «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերության միջև իրականացվող էլեկտրական էներգիայի փոխհոսքերի գործընթացը: Նշված գործընթացը թույլ է տալիս էլեկտրական էներգիայի սեփական արտադրության միջոցով բարելավել և համահարթեցնել սպառման ռեժիմներն ինչպես կենցաղային մակարդակում՝ նվազեցնելով ինքնավար արտադրող հանդիսացող բնակիչ-սպառողների էլեկտրական էներգիայի գծով ծախսերը, այնպես էլ գործարար միջավայրում՝ նպաստելով ինքնավար արտադրող հանդիսացող կազմակերպությունների ապրանքների և ծառայությունների ինքնարժեքի նվազեցմանը:

2020 թվականի տարեվերջի դրությամբ բաշխման ցանցին միացված ինքնավար արտադրողների քանակը կազմել է 4114, իսկ վերջիններիս համակարգերի ընդհանուր հզորությունը՝ մոտ 77 ՄՎտ:

Նույն ժամանակահատվածում համապատասխան տեխնիկական պայմաններ

ստացած և փոխհոսքերի նպատակով համակարգին միացման ընթացքում գտնվող սպառողների քանակը կազմել է 234, որոնց համակարգերի պոտենցիալ հզորությունը կազմել է 8.5 ՄՎտ:

3. Ջրային ոլորտ

3.1. Սակագնային քաղաքականություն

«Վեոլիա Ջուր» փակ բաժնետիրական ընկերությունը, համաձայն իրեն տրամադրված լիցենզիայի պայմանների «Սակագներ և սակագնային ճշգրտումներ» հավելվածի, 2020 թվականի օգոստոսի 8-ին վարձակալության 5-րդ պայմանագրային տարվա (2021 թվական) համար խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման (կեղտաջրերի մաքրման) ծառայությունների մատուցման սակագների ճշգրտման հայտ էր ներկայացրել հանձնաժողով: Համաձայն սակագների ճշգրտման մեխանիզմների՝ սակագները յուրաքանչյուր տարի ենթակա են ճշգրտման՝ հաշվի առնելով մանրաձախ ջրամատակարարման ծավալների փոփոխությունը, սղաճը, ընկերությանը մատակարարվող էլեկտրական էներգիայի սակագների փոփոխությունը, ինչպես նաև ջրային համակարգն այլ նպատակներով օգտագործելուց և խմելու ջուրը ոռոգման նպատակով մատակարարելուց ստացվող լրացուցիչ հասույթով պայմանավորված նվազեցումը:

Հաշվի առնելով գործող իրավակարգավորումները՝ «Վեոլիա Ջուր» փակ բաժնետիրական ընկերությունը հաշվետու տարում ներկայացրել է խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման (կեղտաջրերի մաքրման) ծառայությունների մատուցման սակագների սահմանման հայտ՝ առաջարկելով ծառայությունների մատուցման 2021 թվականի սակագները պահպանել 2020 թվականի համար սահմանված մակարդակին (մանրաձախ ծառայությունների սակագների գումարային մեծությունը՝ 180 դրամ/խորանարդ մետր՝ ներառյալ ավելացված արժեքի հարկը):

Հանձնաժողովը, հաշվի առնելով «Վեոլիա Ջուր» փակ բաժնետիրական ընկերության ներկայացրած հայտի ուսումնասիրության շրջանակում իրականացված մոնիթորինգի արդյուքները և սակագնային ճշգրտման մեխանիզմներով ամրագրված գործոնները, «Վեոլիա Ջուր» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից բաժանորդներին խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման (կեղտաջրերի

մաքրման) ծառայությունների մատուցման սակագների գումարային մեծությունը հաշվարկել է 178,247 դրամ/խորանարդ մետր (ներառյալ ավելացված արժեքի հարկը), որը 2020 թվականին բաժանորդների կողմից փաստացի վճարվող 180 դրամ/խորանարդ մետր սակագնից (ներառյալ ավելացված արժեքի հարկը) պակաս է 1,753 դրամ/ խորանարդ մետր: Ուստի, հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ 2022 թվականին նախատեսված է մանրածախ ծառայությունների բազիսային սակագների աճ և նպատակ ունենալով մեղմելու այն՝ Հայաստանի Հանրապետության փոխվարչապետի գրասենյակի և ընկերության հետ քննարկվել ու համաձայնություն է ձեռք բերվել 2020 թվականի համար գործող մանրածախ ծառայությունների սակագների և 2021 թվականի համար հանձնաժողովի կողմից հաշվարկված սակագների նշված տարբերությունը ընկերությանը տրամադրված լիցենզիայի պայմաններով նախատեսված ճշգրտումից հետո տեղափոխել և նվազեցնել 2022 թվականի սակագներից, իսկ «Վեոլիա Ջուր» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից բաժանորդներին խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման (կեղտաջրերի մաքրման) ծառայությունների մատուցման սակագները 2021 թվականի համար պահպանել 2020 թվականին փաստացի գործող սակագների մակարդակին (180 դրամ/խորանարդ մետր՝ ներառյալ ավելացված արժեքի հարկը):

Միաժամանակ, ճշգրտվել են ջրամատակարարման և ջրահեռացման (կեղտաջրերի մաքրման) ծառայությունների մատուցման լիցենզիա ունեցող այլ անձանց, ջրամատակարարման և ջրահեռացման ծառայություններ մատուցող համայնքներին, համայնքային բյուջետային հիմնարկներին և ոչ առևտրային կազմակերպություններին խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման մեծածախ ծառայությունների ու «Կարեն Դեմիրճյանի անվան Երևանի մետրոպոլիտեն» փակ բաժնետիրական ընկերության ստորգետնյա ջրերի հեռացման ծառայության մատուցման սակագները, ինչպես նաև համապատասխան փոփոխություններ են կատարվել «Վեոլիա Ջուր» փակ բաժնետիրական ընկերությունը տրամադրված լիցենզիայի պայմանների «Սակագներ և սակագների ճշգրտումներ» հավելվածում:

3.2. Մոնիթորինգ և ջրամատակարարման գրաֆիկների համաձայնեցում

«Վեոլիա Ջուր» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից հանձնաժողով ներկայացված՝ խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման (կեղտաջրերի մաքրման) ծառայությունների մատուցման սակագների ճշգրտման հայտի ուսումնասիրության

շրջանակում, ընկերության կողմից գրանցված մանրածախ ջրամատակարարման փաստացի ծավալների հավաստիության ստուգման նպատակով, հանձնաժողովի, ջրային կոմիտեի և սպառողների իրավունքները պաշտպանող հասարակական կազմակերպությունների հետ համատեղ 2020 թվականին ևս իրականացվել է մոնիթորինգ՝ հայտնաբերելու փաստացի մատակարարվող խմելու ջրի չհաշվառվող ծավալները: Ընդ որում, մոնիթորինգը նախատեսվում էր իրականացնել երկու փուլով՝ Երևան քաղաքում և այնուհետև՝ մարզերի սպասարկման տարածքներում: Սակայն, Երևանի սպասարկման տարածքում աշխատանքային խմբերի այցերն ավարտելուց հետո, Հայաստանի Հանրապետությունում հայտարարված ռազմական դրությամբ պայմանավորված՝ մարզերի սպասարկման տարածքում այցեր չեն իրականացվել:

Մոնիթորինգի շրջանակում ձևավորված աշխատանքային խմբերը Երևանի սպասարկման տարածքում այցելել և ուսումնասիրություն են իրականացրել 1396 սպառողների մոտ, արձանագրել՝ 214 խախտում: Մոնիթորինգի արդյունքում ջրամատակարարման լրացուցիչ ծավալները հաշվարկվել են հետևյալ մոտեցումով.

1. Զրոյական սպառում ունեցող սպառողների մոտ՝ մոնիթորինգի ընթացքում գրանցված և ընկերության բազայով ներկայացված ցուցմունքների տարբերությամբ,

2. Ապօրինի ջրօգտագործման, ջրաչափերի շրջանցման, կապարակնիքների բացակայության և այլ խախտումների համար՝ ներանցման խողովակի թողունակությամբ՝ ջրի շարժման 1,5 մ/վրկ արագությամբ և ջրամատակարարման հրապարակված գրաֆիկով:

Այսպիսով, մոնիթորինգի արդյունքում սակագներում ներառվող լրացուցիչ ծավալը կազմել է 0,978 միլիոն խմ:

Մատակարարի կողմից հրապարակվելիք ջրամատակարարման գրաֆիկների փոփոխությունները վերահսկելու նպատակով «Վեոլիա Զուր» փակ բաժնետիրական ընկերությունը յուրաքանչյուր տարի՝ մինչև մարտի 1-ը, հանձնաժողովի համաձայնեցմանն է ներկայացնում տվյալ տարվա ապրիլին, իսկ մինչև օգոստոսի 1-ը՝ տվյալ տարվա սեպտեմբերին հրապարակվելիք իր սպասարկման տարածքի ջրամատակարարման գրաֆիկը:

2020 թվականին ջրամատակարարման գրաֆիկների հրապարակման գործընթացն իրականացվել է խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման (կեղտաջրերի մաքրման) ծառայությունների մատուցման կանոններով սահմանված

կարգով:

4. Էլեկտրոնային հաղորդակցության բնագավառ

2020 թվականի ընթացքում հանձնաժողովը, գործելով «Էլեկտրոնային հաղորդակցության մասին» օրենքով իրեն վերապահված լիազորությունների շրջանակում և հաշվի առնելով էլեկտրոնային հաղորդակցության բնագավառի կարգավորման քաղաքականության գերակայությունները, աշխատանքներ է իրականացրել բնագավառում գործարար և ներդրումային միջավայրի բարելավման, մրցակցության խթանման, շարժական կապի ծառայությունների հասանելիության ապահովման, բաժանորդների իրավունքների և շահերի պաշտպանության, ինչպես նաև նոր տեխնոլոգիաների և ծառայությունների ներդրման ուղղությամբ: Մասնավորապես, կարևորվում են իրականացված հետևյալ աշխատանքները.

1. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հանրային շարժական կապի ցանցերի զարգացման և ծածկույթների ընդլայնման գործընթացի շրջանակում, այդ թվում՝ հանձնաժողովի կողմից սահմանված լիցենզիոն պարտավորությունների հիման վրա, «Տելեկոմ Արմենիա», «ՄՏՍ Հայաստան» և «Յուքոմ» փակ բաժնետիրական ընկերությունները շարունակել են արդիականացնել իրենց հանրային շարժական կապի ցանցերն ու ծածկույթները:

Հանձնաժողովի իրականացրած՝ 800 ՄՀց ռադիոհաճախականությունների տիրույթի տրամադրման մրցույթի հաղթող «ՄՏՍ Հայաստան» փակ բաժնետիրական ընկերությունը, ռադիոհաճախականության օգտագործման թույլտվությամբ սահմանված պարտավորությունների կատարման արդյունքում, հանրային շարժական կապի 4G+(LTE Advanced) տեխնոլոգիայի ծածկույթով ապահովել է Հայաստանի Հանրապետության բնակավայրերի 100 %-ը (1002 բնակավայր), այդ թվում՝ նշված տեխնոլոգիայի ծածկույթով նախկինում չապահովված 121 բնակավայրեր:

Հաշվի առնելով վերոնշյալը՝ կարելի է փաստել, որ 2021 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ հանրապետության բոլոր բնակավայրերն ապահովված են առնվազն մեկ օպերատորի 2G, 3G և 4G+(LTE Advanced) հանրային շարժական կապի ծածկույթով: Ընդ որում, հանրապետության բնակավայրերի 11.8 %-ը (118 բնակավայր) ապահովված է մեկ օպերատորի, 81.8 %-ը (820 բնակավայր)՝ երկու օպերատորի և 6.4 %-ը (64

բնակավայր) երեք օպերատորի հանրային շարժական կապի 4G+(LTE Advanced) տեխնոլոգիայի ծածկույթով: Պետք է հավելել, որ նշված 64 բնակավայրերում երեք օպերատորի հանրային շարժական կապի 4G+(LTE Advanced) տեխնոլոգիայով ապահովված ծածկույթը բնակչության ընդգրկվածության առումով կազմում է 62 %:

Հանրային շարժական կապի ծածկույթի ընդլայնման և տեխնոլոգիական զարգացման աշխատանքները կրում են շարունակական բնույթ:

2. Ներկայումս հանրապետությունում գործում է հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ամրակցված կապի 183 լիցենզավորված օպերատոր, այդ թվում՝ հանրային ամրակցված հեռախոսակապի ծառայություններ մատուցող 11 օպերատոր, որոնցից 4-ը ծառայություններ են մատուցում հանրային ամրակցված հեռախոսային ցանցի տարածաշրջանային (աշխարհագրական) կողերով:

Ընդ որում, 2020 թվականի ընթացքում լիցենզավորված 23 օպերատորներից 17-ին տրամադրվել է ցանցի լիցենզիա՝ մարզային բնակավայրերում հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցի շահագործման համար, ինչի արդյունքում հանրապետության մարզերում զարգացել են հանրային ամրակցված լայնաշերտ ինտերնետ հասանելիության ցանցերը և դրանց փոխադարձ ներթափանցելիության ցուցանիշները:

Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հանրային ամրակցված հեռախոսակապի և լայնաշերտ ինտերնետ հասանելիության ծառայությունների զարգացման և ենթակառուցվածքների հասանելիության ուղղությամբ իրականացված աշխատանքների արդյունքում, 2020 թվականի տարեվերջի դրությամբ, Հայաստանի Հանրապետության բոլոր բնակավայրերը (100%) ապահովված են հանրային ամրակցված հեռախոսակապի ծառայությունների հասանելիությամբ: Մասնավորապես, 996 (99.4%) բնակավայրերում հասանելի են ամրակցված հեռախոսակապի անլար տեխնոլոգիաների ծառայությունները և 228 (22.8%) բնակավայրերում՝ ամրակցված հեռախոսակապի լարային տեխնոլոգիաների ծառայությունները:

Միաժամանակ, հանրային ամրակցված լայնաշերտ ինտերնետ հասանելիությամբ ապահովված են հանրապետության բոլոր բնակավայրերը (100%), այդ թվում՝ 996 (99.4%) բնակավայր՝ անլար և 570 (56.9%) բնակավայր՝ լարային տեխնոլոգիաների կիրառմամբ: Հանրապետության 513 բնակավայրեր (51.2%) ապահովված են

օպտիկամանրաթելային FTTx տեխնոլոգիայի հիման վրա ամրակցված լայնաշերտ ինտերնետ հասանելիությամբ: Նախորդ տարվա համեմատությամբ բնակավայրերի ընդգրկվածության առումով FTTx տեխնոլոգիայի վրա հիմնված օպտիկամանրաթելային ցանցերի աճը կազմել է ավելի քան 9.2%, իսկ լայնաշերտ ինտերնետ ծառայությունների լարային տեխնոլոգիաների ցանցերի աճը՝ ավելի քան 10.3%:

2021 թվականի ընթացքում ամրակցված ցանցերի ենթակառուցվածքների ներդրմանն ուղղված աշխատանքները կշարունակվեն նաև հանրապետության այլ բնակավայրերում:

Ամփոփելով՝ կարելի է փաստել, որ ներկայումս Հայաստանի Հանրապետության բոլոր բնակավայրերն ապահովված են հանրային շարժական կապի ծածկույթով, ինչպես նաև լարային և (կամ) անլար տեխնոլոգիաների կիրառմամբ հանրային ամրակցված հեռախոսակապի և լայնաշերտ ինտերնետ ծառայությունների հասանելիությամբ:

3. Հանձնաժողովի հաստատած հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի միջև փոխկապակցման ծառայությունների վերջնավորման վճարների հաշվարկման և կիրառման մեթոդիկայի համաձայն, հաշվի առնելով էլեկտրոնային հաղորդակցության եվրոպական կարգավորողների մարմնի (BEREC) կողմից հրապարակված զեկույցը, հանձնաժողովի կողմից հաշվարկվել և սահմանվել են 2021 թվականի հունվարի 1-ից կիրառման ենթակա փոխկապակցման ծառայությունների վերջնավորման առավելագույն վճարները. մասնավորապես, հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության շարժական հեռախոսակապի ցանցերի համար՝ 3,82 դրամ/րոպե (առանց ԱԱՀ), իսկ ամրակցված հեռախոսակապի ցանցերի համար՝ 0.55 դրամ/րոպե (առանց ԱԱՀ):

Միևնույն ժամանակ, սահմանվել է, որ նշված առավելագույն վճարներից ցածր վճար կիրառելու դեպքում ընկերությունները ապահովում են դրանց համաչափ (միևնույն վճար) և ոչ խտրական կիրառումը իրենց հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության շարժական և ամրակցված կապի ցանցերի հետ փոխկապակցված հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի նկատմամբ:

4. Նկատի ունենալով, որ շարժական կապի օպերատորների կողմից տնօրինվող 1800ՄՀց ռադիոհաճախականությունների տիրույթի հատվածներն ամբողջական (չընդհատվող) հատվածներ չէին, ինչը հնարավորություն չէր ընձեռում արդյունավետ

օգտագործել տվյալ ռադիոհաճախականությունների հատվածներն ու մատուցել առավել որակյալ շարժական կապի ծառայություններ, հանձնաժողովը՝ ելնելով ռադիոհաճախականությունների տիրույթի արդյունավետ կառավարման, ՀՀ-ում էլեկտրոնային հաղորդակցության բնագավառի զարգացման, ենթակառուցվածքում տնտեսապես արդյունավետ ներդրումների խրախուսման և սպառողներին որակյալ ծառայությունների հասանելիությամբ ապահովելու նկատառումներից, շարժական կապի օպերատորների հետ քննարկել և իրականացրել է 1800ՄՀց ռադիոհաճախականությունների տիրույթի վերաբաշխում:

5. Լրամշակվել են հանձնաժողովի որոշմամբ հաստատված՝ ռադիոհաճախականությունների օգտագործման թույլտվություն տրամադրելու համար մրցույթի կազմակերպման կանոնները և մրցութային դիմումների կամ աճուրդի միջոցով տրամադրվող ռադիոհաճախականությունների ցանկը:

Մասնավորապես, վերոնշյալ կանոնները լրամշակվել են մրցույթի կազմակերպման և անցկացման ընթացակարգերի մասով, այդ թվում՝ սահմանվել են մեկ հայտատուի դեպքում մրցույթի բողոքարկման կարգն ու մրցույթը չկայացած և ավարտված համարելու դեպքերը:

Հաշվի առնելով ՀՀ հաճախականությունների բաշխումների աղյուսակում կատարված փոփոխություններով 800ՄՀց ռադիոհաճախականությունների շերտի համապատասխան հատվածների առևտրային նպատակներով առանձնացումը, հանձնաժողովի կողմից 1800ՄՀց ռադիոհաճախականությունների տիրույթի վերաբաշխման արդյունքում տվյալ տիրույթի որոշակի ազատ հատվածների առկայությունը, «ՅՈՒՔՈՄ» ՓԲԸ-ի կողմից հանձնաժողովի տնօրինման ներքո հանձնված 2500-2690ՄՀց ռադիոհաճախականությունների տիրույթի ազատ հատվածները և 1910-1915ՄՀց ռադիոհաճախականությունների հատվածը, 410-430ՄՀց ռադիոհաճախականությունների հատվածի նկատմամբ գրավչության բացակայությունը՝ մրցութային դիմումների կամ աճուրդի միջոցով տրամադրվող ռադիոհաճախականությունների ցանկը լրամշակվել է, ցանկից հանվել է 410-430ՄՀց և ներառվել 790-801ՄՀց, 832-842ՄՀց, 2560-2570ՄՀց, 2680-2690ՄՀց ռադիոհաճախականությունների հատվածները, ինչպես նաև համապատասխան փոփոխություններ են կատարվել 1800ՄՀց, 1900ՄՀց ռադիոհաճախականությունների տիրույթների համապատասխան հատվածներում:

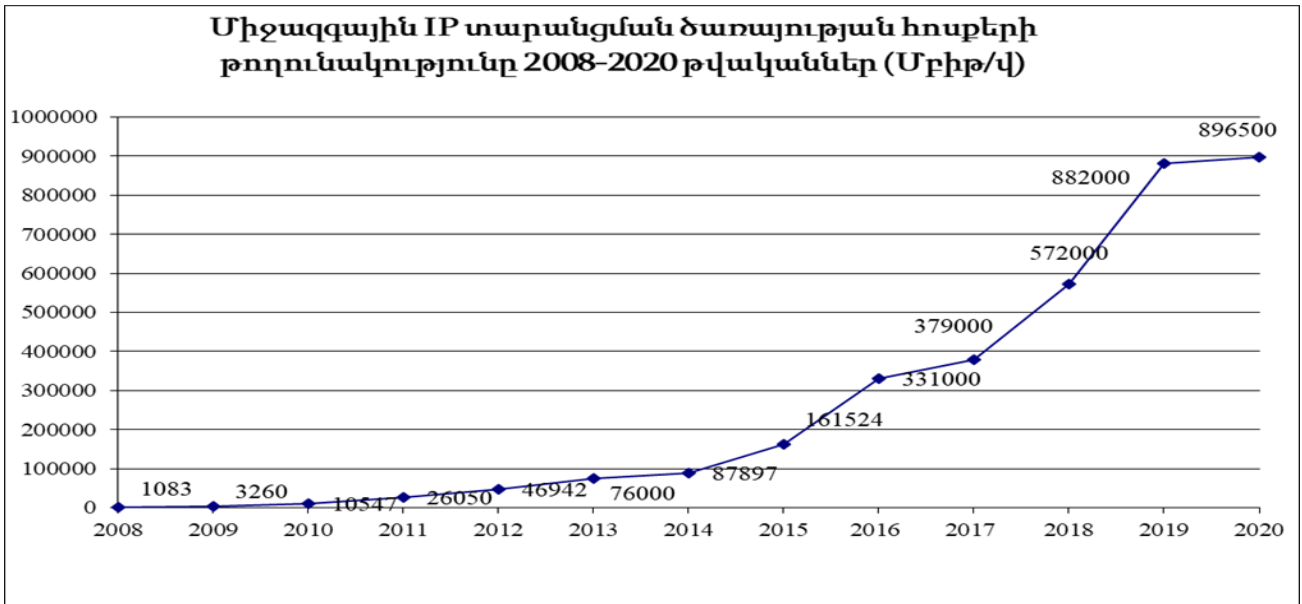
6. Հանձնաժողովի կողմից 2020 թվականի ընթացքում ընդունվել են հեռահաղորդակցության ոլորտին առնչվող 174 իրավական ակտեր, այդ թվում՝ 4 նորմատիվ ակտ:

7. 2020 թվականի մայիսի 20-ին «ԹԻՄ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությանը հանձնաժողովի կողմից տրամադրվել է հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցի լիցենզիա: 2020 թվականի հուլիսի 10-ին հանձնաժողովը համաձայնություն է տվել «ՎԵՈՆ Արմենիա» փակ բաժնետիրական ընկերության 100% բաժնետոմսերի սեփականատեր՝ «ՎԵՈՆ» ընկերությունների խմբում ընդգրկված «Վիմպել-կոմունիկացիի» հանրային բաժնետիրական ընկերությանը պատկանող 100% բաժնետոմսերը «ԹԻՄ» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությանն օտարելու գործընթացին, իսկ 2020 թվականի դեկտեմբերի 23-ի N°457Ն որոշմամբ «Տելեկոմ Արմենիա» փակ բաժնետիրական ընկերության անվամբ է վերաձևակերպվել հանձնաժողովի 2007 թվականի օգոստոսի 24-ի N°341Ն որոշմամբ հաստատված՝ «ԱրմենՏել» փակ բաժնետիրական ընկերությանը տրամադրված N°60 լիցենզիայի փոփոխված տարբերակը:

Հանրային էլեկտրոնային հաղորդակցության ցանցերի միջև մրցակցությունը խթանելու և տեխնոլոգիական չեզոքություն պահպանելու սկզբունքների վրա հիմնված կարգավորման քաղաքականության իրականացման արդյունքում արձանագրվել են հետևյալ զարգացումները.

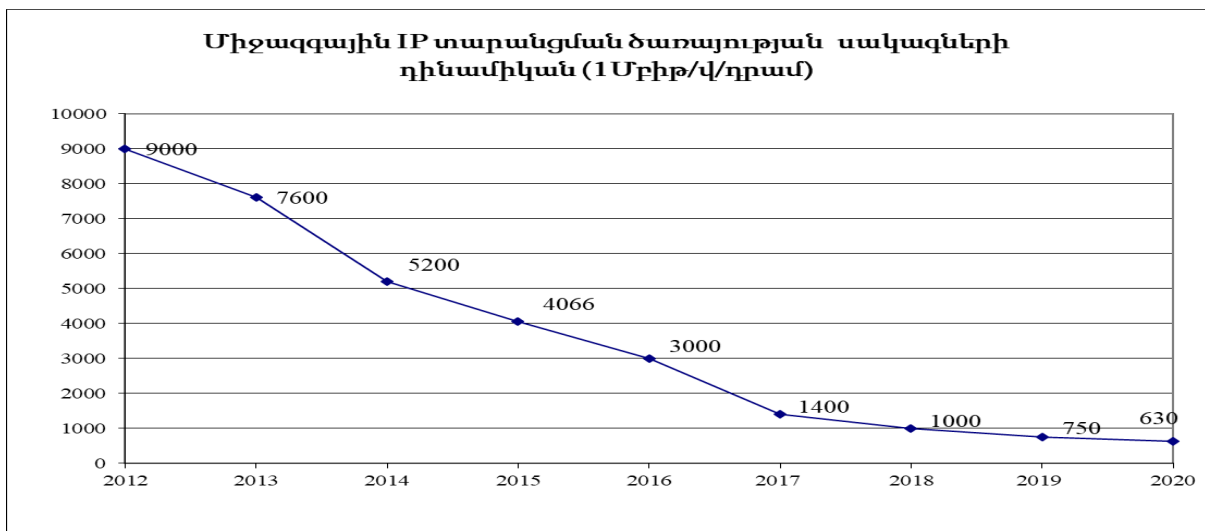
- 2020 թվականի տարեվերջի դրությամբ միջազգային «ԱՅՓԻ» տարանցման հոսքերի թողունակությունը հանրապետությունում կազմել է 896 500 Մբիթ/վ:

Ստորև բերված է միջազգային «ԱՅՓԻ» տարանցման ծառայության հոսքերի թողունակության 2008-2020 թվականների աճի դինամիկան.

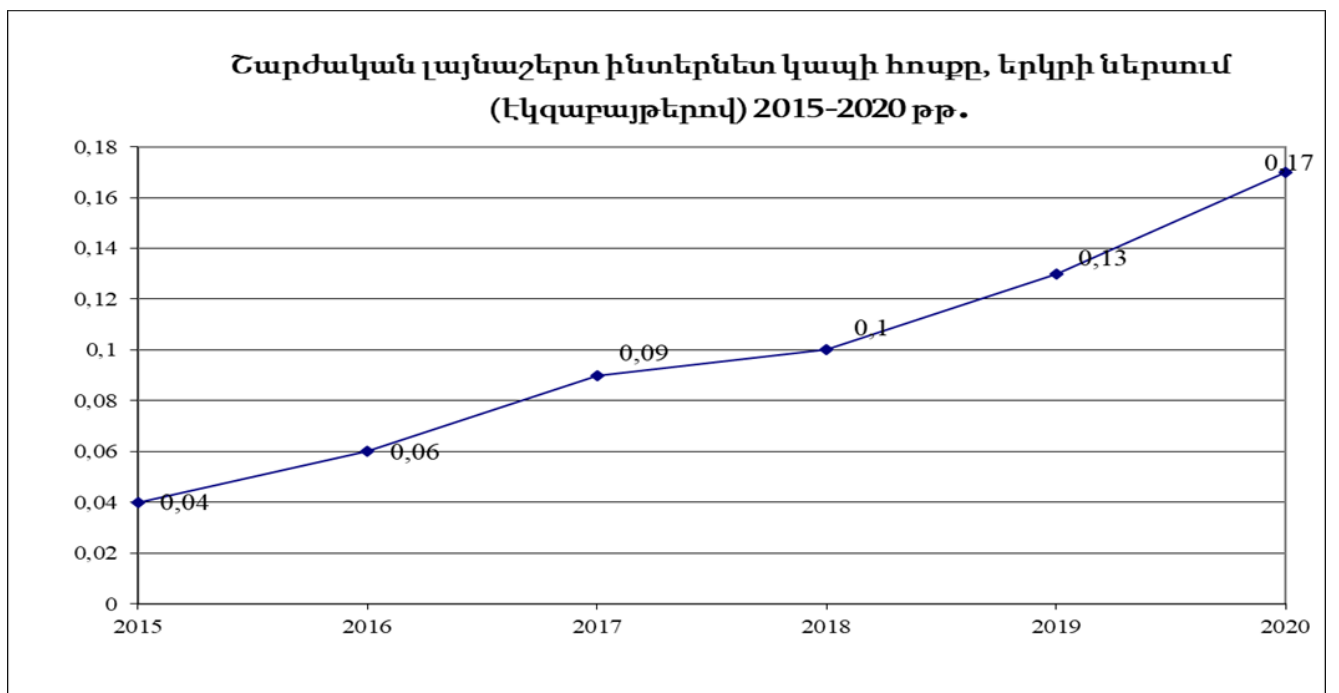
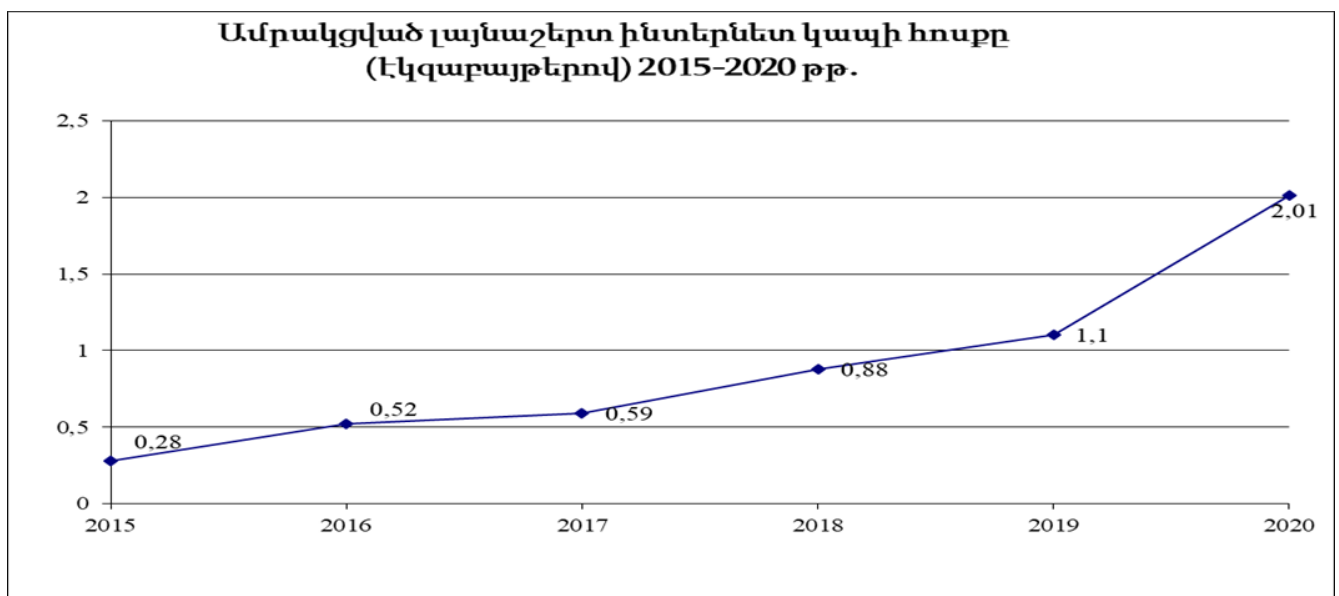
• Մրցակցության արդյունքում միջազգային «ԱՅՓԻ» տարանցման ծառայության հոսքերի աճի շնորհիվ նվազել է այդ ծառայության սակագինը: 2020 թվականի տարեվերջին 1 Մբիթ/վ արագությամբ տարանցիկ «ԱՅՓԻ» հոսքի միջին շուկայական արժեքը 2019 թվականի տարեվերջի համեմատությամբ նվազել է 16%-ով և կազմել է 630 դրամ:

Ստորև բերված է միջազգային «ԱՅՓԻ» տարանցման ծառայության սակագների 2012-2020 թվականների նվազման դինամիկան՝ 1 Մբիթ/վ արագությամբ տարանցիկ «ԱՅՓԻ» հոսքի համար.

- Ենթակառուցվածքների զարգացման և ծառայությունների հասանելիության ընդլայնման աշխատանքների արդյունքում գրանցվել է հեռահաղորդակցության ոլորտի մի շարք առանցքային ցուցանիշների աճ: 2020 թվականին, նախորդ տարվա համեմատությամբ, հանրապետությունում էապես աճել են օգտագործված ընդհանուր լայնաշերտ ինտերնետ կապի հոսքերը (77.2%-ով): Ընդ որում, ֆիքսված (լարային) լայնաշերտ ինտերնետ կապի հոսքերը աճել են 82.7%-ով, իսկ շարժական լայնաշերտ ինտերնետ կապի հոսքերը՝ 30.8%-ով:

Ստորև բերված է հանրապետությունում ամրակցված և շարժական լայնաշերտ ինտերնետ կապի օգտագործված հոսքերի 2015-2020 թվականների աճի դինամիկան.

- Լայնաշերտ ամրակցված ինտերնետ հասանելիության ծառայությունների

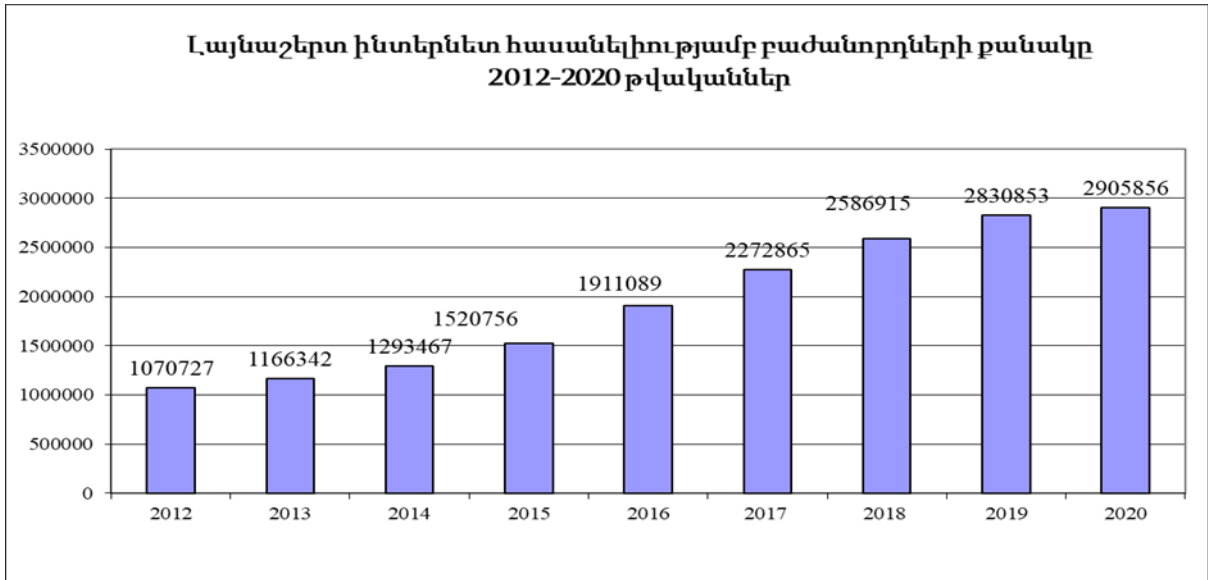
մանրաձախ շուկայում գերակշռել են օպտիկամանրաթելային FTTx օգտվող բաժանորդները, որոնց տեսակարար կշիռը նշված շուկայում 2020 թվականի տարեվերջին կազմել է ավելի քան 61%: Ընդ որում, 2019 թվականի տարեվերջի համեմատ FTTx օգտվող բաժանորդների թվաքանակն աճել է շուրջ 17%-ով: Միննույն ժամանակ, շուրջ 8.4%-ով նվազել է լարային xDSL տեխնոլոգիայով ինտերնետ հասանելիությամբ բաժանորդների թվաքանակը:

- Մանրաձախ շուկայում լայն տարածում են ստացել առավել արագագործ տեխնոլոգիաների (օրինակ՝ FTTH) վրա հիմնված ինտերնետ հասանելիության սակագնային փաթեթներ, որոնք սպառողներին առաջարկվել են ինչպես ինքնուրույն ծառայության, այնպես էլ «Երեքը մեկում (Triple Play)» և «Չորսը մեկում (Quad Play)» ձևաչափով՝ ներառելով ամրակցված կապի տեխնոլոգիայի հիման վրա մատուցվող հեռախոսակապը, ինտերնետ հասանելիությունը, «ԱՅՓԻ» հեռուստատեսությունը, ինչպես նաև շարժական բջջային հեռախոսակապը: Մասնավորապես, շուկայում «Երեքը մեկում (Triple Play)» ծառայությունների փաթեթով առաջարկվում են ինտերնետ հոսքի 30Մբ/վ-ից մինչև 120Մբ/վ արագություններ՝ 7500 դրամից մինչև 24000 դրամ սակագներով, իսկ «Չորսը մեկում (Quad Play)» ծառայությունների փաթեթով՝ 7990 դրամից մինչև 31500 դրամ սակագներով:

- Հանրային շարժական կապի բաժանորդագրությունների թվաքանակը 2020 թվականի տարեվերջին կազմել է 3 488 797, իսկ ինտերնետ հասանելիության ծառայությունների բաժանորդների թվաքանակը (այդ թվում՝ շարժական)՝ 3 092 301:

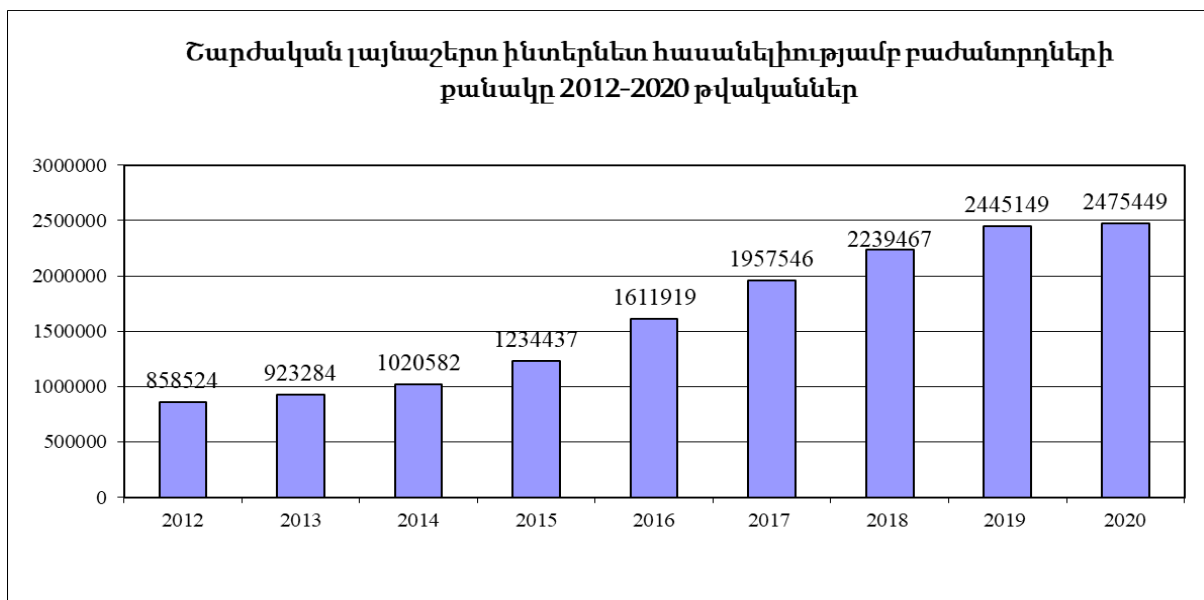
- Ավելացել են լայնաշերտ ինտերնետ հասանելիության ծառայությունների մատուցման ծավալները, որոնց բաժանորդների թվաքանակը (ներառյալ՝ շարժական) 2020 թվականի տարեվերջի դրությամբ կազմել է 2 905 856, ինչը նշանակում է, որ 2019 թվականի տարեվերջի համեմատ գրանցվել է բաժանորդների թվաքանակի շուրջ 2.7% աճ:

Ստորև բերված է լայնաշերտ ինտերնետից օգտվող բաժանորդների թվի 2012-2020 թվականների աճի դինամիկան.

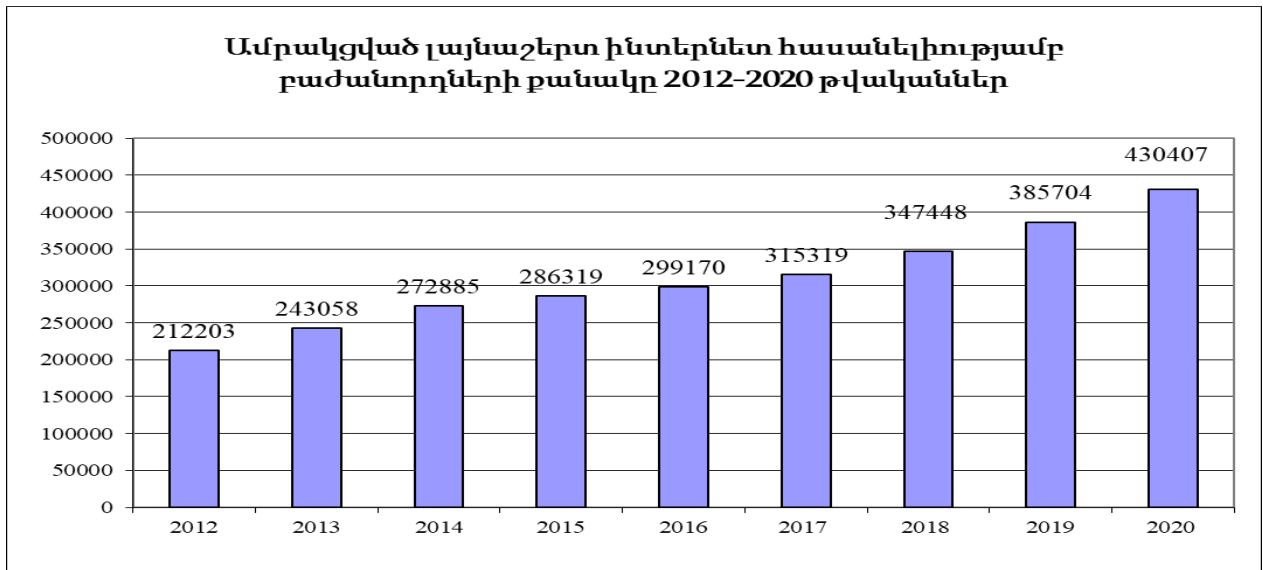
- Ավելացել են շարժական լայնաշերտ ինտերնետ հասանելիության ծառայությունների մատուցման ծավալները, որոնց բաժանորդների թվաքանակը 2020 թվականի տարեվերջի դրությամբ կազմել է 2 475 449, ինչը նշանակում է, որ 2019 թվականի տարեվերջի համեմատ գրանցվել է բաժանորդների թվաքանակի 1.2%-ով աճ:

Ստորև բերված է շարժական լայնաշերտ ինտերնետ հասանելիության բաժանորդների թվի 2012-2020 թվականների աճի դինամիկան.

- Ամրակցված լայնաշերտ ինտերնետ հասանելիության բաժանորդների թվաքանակը 2020 թվականի տարեվերջին կազմել է 430 407, որը 2019 թվականի տարեվերջի համեմատությամբ աճել է 11.6%-ով՝ համապատասխանելով 2020 թվականի գործունեության ծրագրով կանխատեսված աճին:

Ստորև բերված է ամրակցված լայնաշերտ ինտերնետից օգտվող բաժանորդների թվաքանակի 2012-2020 թվականների աճի դինամիկան.

5. Կարգավորվող ընկերությունների ֆինանսատնտեսական գործունեության վերլուծություն

Կարգավորվող ընկերությունների կողմից հանձնաժողով ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների վերլուծության արդյունքները հիմք են հանդիսանում կարգավորմանը վերաբերող հիմնավորված որոշումների ընդունման, սակագների սահմանման ու վերանայման, ներդրումային ծրագրերի իրականացման ընթացքի գնահատման և լիցենզիայի պայմանների վերահսկման համար, ինչպես նաև հնարավորություն են տալիս ձևավորել կարգավորվող ընկերությունների ֆինանսատնտեսական ցուցանիշների համապատասխան վիճակագրական բազա:

2020 թվականի ընթացքում էներգետիկայի բնագավառի և ջրային ոլորտի կարգավորվող ընկերությունները, «Վեոն Արմենիա», «Հայփոստ», «Հարավկովկասյան երկաթուղի» փակ բաժնետիրական ընկերությունները հանձնաժողովի սահմանած ձևերով և պարբերականությամբ ներկայացրել են ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնց հիման վրա կատարվել է վերջիններիս ֆինանսական վիճակի և գործունեության արդյունքների վերլուծություն:

Սպառված էլեկտրաէներգիայի դիմաց սպառողներից գումարների հավաքագրման և էլեկտրաէներգետիկական համակարգի արտադրող կայաններին և ծառայություններ

մատուցող ընկերություններին «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից սահմանված կարգով և ժամկետներում վճարումների կատարման գործընթացը վերահսկելու նպատակով հանձնաժողովն ամսական արդյունքներով ստացել, վերլուծել և ամփոփել է «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերության հատուկ հաշիվներում դրամական միջոցների շարժի վերաբերյալ տեղեկատվությունը:

Էլեկտրաէներգետիկական, գազամատակարարման համակարգերի և ջրային ոլորտի կարգավորվող ընկերությունների գործունեության մասին հանրությանն իրազեկելու նպատակով ամփոփվել է հիշյալ ընկերությունների կողմից ներկայացվող տեխնիկատնտեսական տեղեկատվությունը և հրապարակվել հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքում:

Էլեկտրաէներգետիկական, գազամատակարարման համակարգերի և ջրային ոլորտի (այդ թվում՝ խմելու և ոռոգման ջրի մասով) 2019-2020 թվականների համեմատական ցուցանիշները ներկայացված են սույն հաշվետվության NN 8-11-րդ հավելվածներում:

6. Սպառողների շահերի պաշտպանություն

6.1. Սպառողների դիմումների քննարկում

Հանձնաժողովը, հավատարիմ մնալով սպառողներին հուզող հարցադրումներին պատշաճ պարզաբանումներ, իսկ դիմում-բողոքներին առավել արդյունավետ լուծումներ առաջարկելու իր որդեգրած քաղաքականությանը, 2020 թվականին ևս, սպառողներից ստանալով հանրային ծառայությունների ոլորտում մատակարար-սպառող հարաբերություններին առնչվող դիմումներ, դրանք քննարկել է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով և ժամկետներում:

Հաշվետու տարում հանձնաժողով է ներկայացվել 1612 դիմում, որոնցից 763-ը՝ գրավոր, իսկ 849-ը՝ բանավոր:

Գրավոր դիմումներից 236-ը բավարարվել են, 115-ը մասամբ են բավարարվել, 8 դիմումի դեպքում տրվել է տեղեկատվություն, 29-ի դեպքում հանձնաժողովում հարուցված վարչական վարույթը կարճվել է, 28 դիմումների քննարկումը դուրս է եղել

հանձնաժողովի իրավասությունների շրջանակից, 6 դիմումներ վերահասցեագրվել են իրավասու մարմիններ, իսկ 341-ը՝ չեն բավարարվել (տրվել է պարզաբանում, արձանագրվել է խախտման բացակայություն):

Բանավոր դիմումներից 64-ով բարձրացված խնդիրները կարգավորվել են, 329 դիմումների տրվել է պարզաբանում, 267 դիմումների դեպքում առաջարկվել է գրավոր դիմել հանձնաժողով, 70-ի դեպքում՝ կարգավորվող ընկերություններին, իսկ 4-ի դեպքում՝ այլ իրավասու կառույցների, քանի որ բարձրացված հարցերի քննարկումը դուրս է եղել հանձնաժողովի իրավասությունների շրջանակից, 115 դիմումների դեպքում դիմումատուներին տրվել է տեղեկատվություն:

Հանձնաժողով ներկայացված 763 գրավոր դիմումից 256-ը վերաբերել են էլեկտրական էներգիայի, 140-ը՝ բնական գազի, 1-ը՝ ջերմային էներգիայի, 310-ը՝ խմելու ջրի մատակարարման, 56-ը՝ հեռահաղորդակցության բնագավառներին, մասնավորապես.

- էլեկտրական էներգիայի մատակարարմանն առնչվող 256 դիմումներից 31-ը վերաբերել են սպառած էլեկտրաէներգիայի դիմաց ներկայացված վճարման հաշիվներին, 55-ը՝ էլեկտրաէներգիայի որակին (որակի ցուցանիշներից շեղումներով էլեկտրաէներգիայի մատակարարում), 8-ը՝ նոր սպառման համակարգը էլեկտրական ցանցին միացման ընթացակարգին, 37-ը՝ էլեկտրամատակարարման ընդհատումներին, 19-ը՝ էլեկտրամատակարարման դադարեցմանը կամ վերականգնմանը, 1-ը՝ սպառված էլեկտրաէներգիայի քանակի և արժեքի վերահաշվարկին, 48-ը՝ պարտքի մարման ժամանակացույց կազմելուն (համավարակով պայմանավորված սահմանափակումների պատճառով) և 57-ը՝ այլ բնույթի.
- բնական գազի մատակարարմանն առնչվող 140 դիմումներից 19-ը վերաբերել են սպառած բնական գազի քանակի և արժեքի վերահաշվարկին, 10-ը՝ սպառած բնական գազի դիմաց ներկայացված վճարման հաշիվներին, 6-ը՝ նոր գազասպառման համակարգը գազամատակարարման ցանցին միացման ընթացակարգին, 13-ը՝ գազամատակարարման դադարեցմանը կամ վերականգնմանը, 5-ը՝ ներտնային գազասպառման համակարգի տեխնիկական սպասարկմանը, 57-ը՝ պարտքի մարման ժամանակացույց կազմելուն (համավարակով պայմանավորված սահմանափակումների պատճառով) և 30-ը՝

այլ բնույթի.

- խմելու ջրի մատակարարմանն առնչվող 310 դիմումներից 88-ը վերաբերել են մատուցված ծառայության քանակի և արժեքի վերահաշվարկին, 30-ը՝ մատակարարված խմելու ջրի դիմաց ներկայացված վճարման հաշիվներին, 62-ը՝ ջրամատակարարման գրաֆիկին, 31-ը՝ մատակարարվող խմելու ջրի ճնշմանը, 27-ը՝ ջրամատակարարման ցանցերի և կոյուղագծերի տեխնիկական վիճակին, 15-ը՝ ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգին միացմանը, 3-ը՝ խմելու ջրի որակին և 54-ը՝ այլ բնույթի.
- ջերմային էներգիայի մատակարարմանն առնչվող 1 դիմումը վերաբերել է տաք ջրի մատակարարման դադարեցմանը (Երևան քաղաքի Ավան վարչական շրջանում «ՀայԲուսկոգեներացիա» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից մատուցվող՝ կենտրոնացված ջերմամատակարարման և տաք ջրի մատակարարման գործունեության շրջանակում).
- հեռահաղորդակցությանն առնչվող 56 դիմումներից 20-ը վերաբերել են վճարման հաշիվներին չհամաձայնելուն, 9-ը՝ ծառայությունների դադարեցմանը և 27-ը՝ այլ բնույթի.

Հանձնաժողովում գործող թեժ գծի հեռախոսահամարով, ինչպես նաև հանձնաժողով այցելելով՝ քաղաքացիները և կազմակերպությունների ներկայացուցիչները խորհրդատվություն են ստացել մատակարար-սպառող հարաբերություններում իրենց իրավունքների և պարտականությունների, դրանց խախտման դեպքում՝ անհրաժեշտ քայլերի և գործողությունների վերաբերյալ:

Բանավոր ներկայացված 849 դիմումից 347-ը վերաբերել են էլեկտրական էներգիայի, 160-ը՝ բնական գազի, 278-ը՝ խմելու ջրի մատակարարման, 3-ը՝ ջերմամատակարարման և 61-ը՝ հեռահաղորդակցության բնագավառներին:

Մասնավորապես.

- էլեկտրական էներգիայի մատակարարմանն առնչվող 347 դիմումներից 29-ը վերաբերել են սպառած էլեկտրաէներգիայի դիմաց ներկայացված վճարման հաշիվներին, 42-ը՝ էլեկտրամատակարարման ընդհատումներին, 40-ը՝ էլեկտրամատակարարման դադարեցմանը և վերականգնմանը, 76-ը՝ նոր սպառող գրանցվելու ընթացակարգին, 46-ը՝ էլեկտրաէներգիայի որակին, 3-ը՝ սպառած էլեկտրաէներգիայի քանակի և արժեքի վերահաշվարկին, 17-ը՝

պարտքի մարման ժամանակացույց կազմելուն (համավարակով պայմանավորված սահմանափակումների պատճառով) և 94-ը՝ այլ բնույթի.

- բնական գազի մատակարարմանն առնչվող 160 դիմումներից 5-ը վերաբերել են սպառած բնական գազի դիմաց ներկայացված վճարման հաշիվներին, 10-ը՝ սպառած բնական գազի քանակի և արժեքի վերահաշվարկին, 11-ը՝ նոր գազասպառման համակարգը գազամատակարարման ցանցին միացման ընթացակարգին, 25-ը՝ գազամատակարարման դադարեցմանը կամ վերականգնմանը, 7-ը՝ ներտնային գազասպառման համակարգի տեխնիկական սպասարկմանը, 64-ը՝ պարտքի մարման ժամանակացույց կազմելուն (համավարակով պայմանավորված սահմանափակումների պատճառով) և 38-ը՝ այլ բնույթի.
- խմելու ջրի մատակարարմանն առնչվող 278 դիմումներից 18-ը վերաբերել են մատուցված ծառայության քանակի և արժեքի վերահաշվարկին, 13-ը՝ մատակարարված խմելու ջրի դիմաց ներկայացված վճարման հաշիվներին, 69-ը՝ ջրամատակարարման գրաֆիկին, 35-ը՝ մատակարարվող խմելու ջրի ճնշմանը, 62-ը՝ ջրամատակարարման ցանցերի և կոյուղագծերի տեխնիկական վիճակին, 30-ը՝ նոր բաժանորդ դառնալուն, 3-ը՝ խմելու ջրի որակին և 48-ը՝ այլ բնույթի.
- հեռահաղորդակցությանն առնչվող 61 դիմումներից 11-ը վերաբերել են վճարման հաշիվներին, 12-ը՝ ծառայության որակին, 11-ը՝ ծառայության դադարեցմանը, 1-ը՝ ծառայություններին բաժանորդագրվելուն, 1-ը՝ կատարված վերահաշվարկին և 25-ը՝ այլ բնույթի.
- ջերմային էներգիայի մատակարարմանն առնչվող 3 դիմումներից 2-ը վերաբերել են տաք ջրի մատակարարմանը, իսկ 1-ը՝ մատակարարման լիցենզիայի տրամադրման ընթացակարգին:

2020 թվականի ընթացքում հանձնաժողով ներկայացված դիմումների որոշ մասն առնչվել են կորոնավիրուսային հիվանդության համավարակով (COVID-19) պայմանավորված՝ տնտեսական գործունեության և բնակչության տեղաշարժի սահմանափակումների պատճառով տվյալ ժամանակահատվածում մատուցված ծառայությունների դիմաց վճարման դժվարություններին:

Հաշվի առնելով կորոնավիրուսային հիվանդության տարածմամբ պայմանավորված Հայաստանի Հանրապետությունում հայտարարված արտակարգ դրությունը, առկա պայմաններում բնակչության պաշտպանությանը, առողջության պահպանմանը և բարելավմանն ուղղված միջոցառումները, այդ թվում՝ բնակչության ազատ տեղաշարժի սահմանափակումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության պարետի համապատասխան կարգավորումները, հանձնաժողովը 2020 թվականի մարտի 25-ից մինչև ապրիլի 22-ն ընկած ժամկալի հատվածում ստեղծված իրավիճակը ճանաչել է բնակչությանը մատակարարված էլեկտրական էներգիայի, բնական գազի և խմելու ջրի դիմաց վճարման պարտավորության կատարմանը խոչընդոտող ֆորս մաժոր և հայտարարել, որ նման պայմաններում մատակարար կազմակերպությունները, համաձայն սպառողների հետ կնքված համապատասխան պայմանագրերի, իրավասու չեն բնակիչ-բաժանորդների կողմից վճարման պարտավորության չկատարման դեպքում դադարեցնելու վերջիններիս էլեկտրամատակարարումը, գազամատակարարումը և խմելու ջրի մատակարարումը:

Ստեղծված իրավիճակում, կորոնավիրուսային հիվանդության տնտեսական հետևանքների մեղմման նպատակով Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունն իրականացրել է համապատասխան սոցիալական ծրագրեր, որոնց մշակման փուլում հանձնաժողովն ունեցել է գործուն մասնակցություն:

Մասնավորապես, սպառողներին մատակարարվող էլեկտրական էներգիայի, բնական գազի և խմելու ջրի դիմաց վճարման պարտավորությունների մեղմման, ինչպես նաև տվյալ իրավիճակով պայմանավորված՝ մատուցված ծառայությունների դիմաց վճարման ենթակա գումարների հնարավոր անհավաքագրելիության ռիսկերը չեզոքացնելու և մատակարար կազմակերպությունների գործունեության անընդհատությունն ապահովելու համար Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2020 թվականի ապրիլի 13-ի N542-Լ, ապրիլի 14-ի N550-Լ և մայիսի 4-ի N658-Լ որոշումներով հաստատվել են կորոնավիրուսի տնտեսական հետևանքների չեզոքացման տասնմեկերորդ, տասներկուերորդ և տասնվեցերորդ միջոցառումները, որոնց շրջանակում՝

- էլեկտրական էներգիայի սպառման մասով 746 289 բնակիչ-բաժանորդների տրվել է հատուցում, ընդհանուր՝ 1.93 միլիարդ դրամ գումարի չափով,

- բնական գազի սպառման մասով 503 528 բնակիչ-բաժանորդների տրվել է հատուցում, ընդհանուր՝ 2.55 միլիարդ դրամ գումարի չափով,
- խմելու ջրի սպառման մասով 424 974 բնակիչ-բաժանորդների տրվել է հատուցում, ընդհանուր՝ 299.9 միլիոն դրամ գումարի չափով:

2020 թվականի ընթացքում հանձնաժողով ներկայացված դիմումների և հաշվետվությունների վերլուծությունների արդյունքները հաշվի են առնվել էլեկտրական էներգիայի, բնական գազի մատակարարման և օգտագործման, ինչպես նաև խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման (կեղտաջրերի մաքրման) ծառայությունների մատուցման կանոնների լրամշակման ընթացքում, իսկ դիմումների քննարկման ընթացքի վերաբերյալ տարեկան տեղեկատվությունը հրապարակվել է հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքում:

Սպառողը հնարավորություն է ունեցել նաև անհրաժեշտ տեղեկատվություն ստանալ հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքի «Տեղեկատվություն սպառողին» և «Հարց ու պատասխան» բաժիններից: Սպառողի իրազեկվածության մակարդակը բարձրացնելու նպատակով հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքի «Հարց ու պատասխան» բաժնում պարբերաբար թարմացվել են դիմումատուների կողմից հաճախակի տրվող հարցերը:

Հանրային ծառայությունների կարգավորվող ոլորտներում ծառայությունների մատուցմանն առնչվող գրավոր և բանավոր ներկայացված դիմումների սահմանված կարգով և ժամկետներում քննարկումը, որպես սպառողների սպասարկման որակի ցուցանիշ, մշտապես վերահսկվում է հանձնաժողովի կողմից:

Հանձնաժողով ներկայացված՝ էլեկտրական էներգիայի, բնական գազի, խմելու ջրի մատակարարմանը և հեռահաղորդակցության ոլորտին առնչվող գրավոր և բանավոր դիմումների վերաբերյալ 2019-2020 թվականների համեմատական ցուցանիշները ներկայացված են սույն հաշվետվության N^oN^o12-15-րդ հավելվածներում:

6.2. Սպասարկման որակի ցուցանիշներ

Սպառողների կողմից բարձրացված խնդիրների շարքում իր կարևորությամբ առանձնանում է կարգավորվող ընկերությունների կողմից մատուցվող ծառայությունների սպասարկման որակի սահմանված ցուցանիշների ապահովումը:

Նշված գործընթացը մշտապես գտնվում է հանձնաժողովի ուշադրության առանցքում՝ ինչպես կարգավորվող ընկերությունների կողմից ներկայացվող տեղեկատվությունների վերլուծության և հանձնաժողովի կողմից տեղում իրականացվող մոնիթորինգի, այնպես էլ սպառողների դիմում-բողոքների ուսումնասիրության միջոցով:

Մասնավորապես, հանձնաժողովն էլեկտրական էներգիա, բնական գազ և խմելու ջուր մատակարարող ընկերություններից սպառողների սպասարկման որակի փաստացի ցուցանիշների վերաբերյալ եռամսյակային պարբերականությամբ ստացված տեղեկատվության, ինչպես նաև սպառողների դիմում-բողոքների ուսումնասիրության հիման վրա մշտական դիտարկման է ենթարկում՝

- էլեկտրական էներգիա, բնական գազ և խմելու ջուր մատակարարող ընկերությունների՝ սպառողների մատակարարման ընդհատումների քանակի և տևողության ցուցանիշները,
- էլեկտրական էներգիա, բնական գազ և խմելու ջուր մատակարարող ընկերությունների կողմից սպառողների դիմումներին, բողոքներին և հարցադրումներին պատասխանելու ժամկետները,
- սպառողների մոտ թույլատրելի սահմաններից էլեկտրական էներգիայի լարման շեղման դեպքերի քանակի և տևողության հաշվարկային ցուցանիշները,
- առևտրային հաշվառքի սարքերի խախտման դեպքում էլեկտրական էներգիա, բնական գազ և խմելու ջուր մատակարարող ընկերությունների կողմից կատարված վերահաշվարկները և հաշվարկված տույժերը,
- նոր սպառողի կամ սպառողի վերակառուցվող սպառման համակարգն էլեկտրական ցանցին, նոր կառուցվող կամ վերակառուցվող գազասպառման համակարգը գազամատակարարման համակարգին, ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգին նոր միացման կամ միացման փոփոխության գործընթացներում սահմանված ժամկետների խախտումները և դրանց պատճառները:

Մատուցվող ծառայությունների՝ սպասարկման որակի ցուցանիշների նկատմամբ հանձնաժողովի կողմից իրականացվող մշտական դիտարկման արդյունքները հնարավորություն են տալիս կատարել արձանագրված թերությունների համակողմանի և խորքային վերլուծություն՝ վեր հանելով դրանց հիմքում ընկած իրական

պատճառները և խորամուխ լինելով դրանց առավել արդյունավետ կարգավորմանն ուղղված լուծումների որդեգրմանը: Նշված լուծումները դառնում են համապատասխան ծառայության մատակարարման և օգտագործման կանոնների լրամշակման առարկա՝ անհրաժեշտ ազդակներ հաղորդելով տվյալ ոլորտի ներդրումային ծրագրերում համապատասխան ուղղությունների նախատեսման համար:

Սպառողներին մատուցվող ծառայությունների՝ սպասարկման որակի պահանջների խախտման համար 2020 թվականի ընթացքում մատակարար կազմակերպությունները բաժանորդներին վճարել են դրամային հատուցումներ՝ էլեկտրական էներգիայի մատակարարման և օգտագործման, ինչպես նաև խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման (կեղտաջրերի մաքրման) ծառայությունների մատուցման կանոններով սահմանված չափերով, մասնավորապես՝

- «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից դրամային հատուցում է տրամադրվել 23229 բաժանորդների, ընդհանուր՝ 39.8 միլիոն դրամի չափով,
- «Վեոլիա Ջուր փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից դրամային հատուցում է տրամադրվել 825 բաժանորդների, ընդհանուր՝ 1.0 միլիոն դրամի չափով:

Սպառողների սպասարկման որակի ցուցանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունները եռամսյակային արդյունքներով հրապարակվում է հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքում:

2020 թվականին լրամշակվել են էլեկտրական էներգիայի մատակարարման և օգտագործման կանոնները, որի արդյունքում՝

- սպասարկման որակի հետագա բարելավման նպատակով կանոններում ներառվել է համապատասխան հաշվարկային բանաձև, որը մատակարարին հնարավորություն է տալիս ինքնավար էներգաարտադրող հանդիսացող էլեկտրական էներգիայի սպառողների առևտրային հաշվառքի սարքի (դարձափոխիչային (ռեվերսային) բազմասակագնային էլեկտրոնային հաշվիչների) խախտման դեպքում վերահաշվարկել փոխհոսքերի շրջանակում ինքնավար էներգաարտադրողի կողմից առաքված և սպառված էլեկտրական էներգիայի քանակը և արժեքը.
- կանոններում հստակեցվել է սպառողի առևտրային հաշվառքի սարքի

վերականգնումից հետո մատակարարի կողմից վերահաշվարկին վերաբերող ողջ տեղեկատվությունը սպառողին ներկայացնելու ժամկետը:

Սպառողներին մատակարարվող էլեկտրական էներգիայի առևտրային հաշվառքի սարքերի ցուցմունքների գրանցման գործընթացի շրջանակում հնարավոր սխալանքի դեպքերն ուսումնասիրելու նպատակով հանձնաժողովի նախագահի 2020 թվականի ապրիլի 30-ի N°205-ՀՆ հրամանով ստեղծվել է աշխատանքային խումբ, որի արձանագրած խախտումների փաստերի ուսումնասիրության նպատակով 2020 թվականի հունիսի 10-ից «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերության նկատմամբ հարուցվել է վարչական վարույթ: Վարույթի շրջանակում փաստվել է, որ ընկերությունը խախտել է էլեկտրական էներգիայի մատակարարման և օգտագործման կանոնների 37-րդ, 41-րդ և 43-րդ կետերի պահանջները, ի հետևանք որի՝ հանձնաժողովի 2020 թվականի հուլիսի 8-ի N235Ա որոշմամբ «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերության նկատմամբ կիրառվել է տուգանք՝ 10 000 000 (տասը միլիոն) դրամ գումարի չափով:

Էլեկտրական ցանցին միացման գործընթացի բարելավման աշխատանքները մշտապես գտնվում են հանձնաժողովի ուշադրության կենտրոնում: Այս ուղղությամբ հանձնաժողովը, համագործակցելով «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերության հետ, 2011 թվականից սկսած մի շարք բարեփոխումներ է իրականացրել էլեկտրական ցանցին նոր սպառողների միացմանն առնչվող իրավական ակտերում:

Ներկայում էլեկտրական ցանցին միացման գործընթացը հնարավորինս պարզեցված է, իսկ միացման ժամկետները հասցված են նվազագույնի:

Հարկ է նշել, որ «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից ներկայում իրականացվում է շուրջ 350 մլրդ դրամ ծավալով 2016-2027թթ ներդրումային ծրագիրը, որտեղ սպասարկման որակի բարելավմանն ուղղված ներդրումների ծավալը կազմում է ծրագրի 65%-ը: Ծրագրի իրականացման արդյունքում գրեթե կրկնակի կկրճատվեն հոսանքազրկումների քանակը և տևողությունը, կբացառվեն լարման շեղումները, կներդրվեն էլեկտրամատակարարման ընդհատումների ավտոմատ մոնիթորինգի և վերականգնման համակարգեր, ինչը հետագայում իր դրական ազդեցությունը կունենա «Էլեկտրականության միացում» ցուցիչի մասով Հայաստանի Հանրապետության դիրքի բարելավման վրա:

2020 թվականին լրամշակվել են նաև բնական գազի մատակարարման և օգտագործման կանոնները, որով՝

- ինչպես նոր բաժանորդ դարձած կազմակերպություններին, այնպես էլ բնակիչ-բաժանորդներին հնարավորություն է տրվել իրենց միջոցներով առևտրային հաշվառքի սարքերը համալրել բնական գազի ճնշման և ջերմաստիճանի էլեկտրոնային ճշտիչով, որը 2022 թվականի հունվարի 1-ց հետո հնարավորություն կտա, կախված տվյալ տարածքի մթնոլորտային ճնշումից և ջերմաստիճանից, ճշգրտել առևտրային հաշվառքի սարքերի ցուցմունքները.
- մատակարար-բաժանորդ հարաբերությունների հստակեցման նպատակով կատարվել են նաև մի շարք այլ փոփոխություններ:

Նպատակ ունենալով բարելավել նոր գազասպառման համակարգը գազամատակարարման ցանցին միացման գործընթացը, հանձնաժողովի 2020 թվականի փետրվարի 12-ի N°24Ն որոշմամբ հստակեցվել են բնական գազի մատակարարման և օգտագործման կանոնների հիմնական հասկացությունները: Մասնավորապես, սահմանվել է, որ բնակչության դեպքում 5 մետրը չգերազանցող գազատարների շինմոնտաժային աշխատանքներն իրականացվում են ընկերության միջոցներով, իսկ միացման համար անհրաժեշտ աշխատանքների համար վճարված գումարը յուրաքանչյուր ամիս նվազեցվում է բաժանորդին մատակարարված բնական գազի արժեքից՝ տվյալ ամսում սպառած բնական գազի արժեքի 5%-ի չափով:

2020 թվականին լրամշակվել են նաև խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման (կեղտաջրերի մաքրման) ծառայությունների մատուցման կանոնները: Մասնավորապես.

- սահմանազատման կետ հասկացությունը լրամշակվել է այլ բաժանորդի ներքին ցանցով ծառայության մատուցում ստացող բաժանորդի դեպքի համար,
- սահմանվել են այլ բաժանորդի ներքին ցանցով բաժանորդ դառնալու կարգավորումները,
- խմելու ջրի կորուստների նվազեցման նպատակով սահմանվել է մատակարարի կողմից, առանց բաժանորդի համար ծախս առաջացնելու, բաժանորդի ներքին ցանցում տեղակայված առևտրային հաշվառքի սարքը բաժանորդի սեփականություն հանդիսացող կամ այլ իրավական հիմքով տիրապետվող տարածքից դուրս վերատեղակայելու իրավունք,

- առևտրային հաշվառքի սարքի խախտման այն դեպքի համար, երբ հնարավոր չէ որոշել վերջինիս աշխատանքի սխալանքի թույլատրելի տիրույթից բաժանորդին մատուցված ծառայության քանակի շեղումը, մատուցված ծառայության վերահաշվարկված քանակից նվազեցվել է առևտրային հաշվառքի սարքի նախավերջին ցուցմունքի գրանցման պահից մինչև առևտրային հաշվառքի սարքի ապահավաքակցման օրն ընկած ժամանակահատվածում առևտրային հաշվառքի սարքով մատուցված ծառայության քանակը:

7. Հանձնաժողովի գործունեության հրապարակայնությունը և թափանցիկությունը

Համաձայն գործող օրենսդրության՝ հանձնաժողովն ապահովում է իր և իր կողմից կարգավորվող գործունեության հրապարակայնությունն ու թափանցիկությունը՝ զանգվածային լրատվամիջոցների, պաշտոնական ինտերնետային կայքի և այլ միջոցներով: Այս ուղղությամբ հանձնաժողովի ձեռնարկած քայլերը կրում են հետևողական բնույթ և միտված են հանրության շրջանում կառույցի դերի վերաբերյալ տեղեկատվության ընդլայնմանը և վերջինիս նկատմամբ վստահության բարձրացմանը: Մասնավորապես.

- հանձնաժողովը, որպես կոլեգիալ ինքնավար մարմին, օրենքով իրեն վերապահված իրավասությունների շրջանակում ընդունում է որոշումներ՝ դռնբաց նիստերի միջոցով: 2020 թվականին հրավիրվել է հանձնաժողովի 77 նիստ և ընդունվել 492 որոշում: Այդ առումով, հանձնաժողովը, իր սահմանած կարգի համաձայն, հայտարարում է հանձնաժողովի նիստերի անցկացման վայրը, օրը և ժամը, հնարավորություն է ընձեռում շահագրգիռ անձանց ու հանրության ներկայացուցիչներին մասնակցելու նիստերին՝ իր վարչական շենքի հնարավորությունների սահմաններում, ստանալու օրակարգ և քննարկվող նյութերը, ներկայացնելու տեղեկություններ և հանդես գալու ելույթներով: Նիստում սպառողների համար սակագների հաշվարկման մեթոդիկաները, բնագավառների (համակարգերի) կառուցվածքին, սպառողների սպասարկման որակին և պայմաններին վերաբերող հարցեր քննարկվելու դեպքում հանձնաժողովը ողջամիտ ժամկետում այդ մասին

իրագրելու է Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանը, կարգավորվող ոլորտի իրավասու պետական մարմինն և սպառողների շահերը պաշտպանող կազմակերպություններին՝ հնարավորություն ընձեռելով նրանց ներկայացուցիչներին մասնակցելու նիստերին, հանդես գալու ելույթներով և առաջարկություններով: Նիստերի կազմակերպման և անցկացման վերաբերյալ կանոնակարգումների բարեփոխումները մշտապես հանձնաժողովի ուշադրության կենտրոնում են:

- հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքի արդիականացման աշխատանքները կրում են շարունակական բնույթ, որի նպատակն է դարձնել այն ժամանակին համընթաց: Կայքը պարունակում է տեղեկություններ ինչպես հանձնաժողովի գործող որոշումների, այնպես էլ քննարկվող նախագծերի, կարգավորվող ընկերությունների կողմից ներկայացվող սակագների հայտերի, վերջիններիս գործունեության տեխնիկատնտեսական ամփոփ ցուցանիշների, կարգավորման ոլորտին առնչվող նորությունների և հաղորդագրությունների, հանձնաժողովի հետ կապի միջոցների մասին և այլն: Հանձնաժողովի պաշտոնական կայքը կարևոր է ինչպես սպառողների, այնպես էլ ներդրողների, հասարակական կազմակերպությունների, զանգվածային լրատվության միջոցների և հանձնաժողովի գործընկեր կազմակերպությունների համար: Ելնելով վերոգրյալից՝ ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության էլեկտրաէներգետիկական շուկայի ազատականացման և միջպետական առևտրի ծրագրի աջակցությամբ 2020 թվականի տարեվերջին մեկնարկել են հանձնաժողովի նոր ինտերնետային կայքի մշակման աշխատանքները, որոնք գնտվում են ավարտման փուլում:
- հանձնաժողովի կայքում գործել է «www.e-request.am» էլեկտրոնային հարցումների միասնական հարթակը, ինչը հնարավորություն է տվել քաղաքացիներին առցանց եղանակով ներկայացնել դիմում, հարցում կամ բողոք և նույնպես առցանց ստանալ պատասխանը:
- հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքը պարբերաբար թարմացվել է՝ հնարավորություն ընձեռելով զանգվածային լրատվամիջոցներին, սպառողների շահերը պաշտպանող հասարակական կազմակերպություններին և ցանկացած շահագրգիռ անձի իրագրելվել հանձնաժողովի գործունեության,

հանրային ծառայությունների ոլորտի կարգավորման ներկա գործընթացների, ծառայությունների սպասարկման որակի, մատակարար-սպառող փոխհարաբերությունների և այլնի մասին.

- հանձնաժողովի հաղորդակցության գործառույթներն արդյունավետ իրականացնելու նպատակով ստեղծվել են նաև հարթակներ սոցիալական ցանցերում, որոնց միջոցով սպառողների հետ շփումները կրել են ավելի ինտերակտիվ և օպերատիվ բնույթ.
- հաշվի առնելով հանրության առջև հաշվետու լինելու օրենքի պահանջը՝ ինչպես յուրաքանչյուր տարի, 2020 թվականին ևս, հանձնաժողովն իր պաշտոնական ինտերնետային կայքում հրապարակել է նախորդ տարվա իր գործունեության հաշվետվությունը: Միաժամանակ, իր հաջորդ տարվա գործունեության ծրագրի նախագիծը հանրային քննարկման ներկայացնելու և ողջամիտ առաջարկությունները ծրագրում ներառելու նպատակով հանձնաժողովն այն հրապարակել է իր պաշտոնական ինտերնետային կայքում և քննարկել հանրային ծառայությունների ոլորտի կարգավորվող ընկերությունների և սպառողների իրավունքները պաշտպանող հասարակական կազմակերպությունների հետ.
- հանձնաժողովի պաշտոնական ինտերնետային կայքում եռամսյակային արդյունքներով հրապարակվել է 2020 թվականի աշխատանքային ծրագրով նախատեսված և կատարվելիք աշխատանքների վերաբերյալ տեղեկատվություն.
- 2020 թվականին հանձնաժողովի անդամները և մասնագետները հանրային հնչեղություն ունեցող խնդիրների շուրջ պարբերաբար հանդես են եկել ճանաչողական բնույթի հաղորդումներով, պարզաբանումներով և հարցազրույցներով:

8. Միջազգային համագործակցություն

Հանձնաժողովը մշտապես համագործակցում է միջազգային կազմակերպությունների և այլ երկրների կարգավորող մարմինների հետ:

Մասնավորապես, հանրային ծառայությունների կարգավորման ոլորտում միջազգային լավագույն փորձն ուսումնասիրելու և Հայաստանի Հանրապետությունում

այն կիրառելու կամ կիրառման հնարավորությունները դիտարկելու նպատակով հանձնաժողովը 2020 թվականի ընթացքում համագործակցել է Համաշխարհային բանկի (WB), Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկի (EBRD), Ասիական զարգացման բանկի (ADB), ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալության (USAID), ԱՄՆ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովների անդամների ազգային ասոցիացիայի (NARUC), Հեռահաղորդակցության միջազգային միության (ITU), ԵՄ համապատասխան կառույցների, մասնավորապես՝ ԵՄ Արևելյան գործընկերության երկրների էլեկտրոնային հաղորդակցության կարգավորող մարմինների խմբի (EaPeReg), Էներգետիկ համայնքի կարգավորող խորհրդի (Energy Community Regulatory Board), Էներգետիկ համայնքի քարտուղարության (Energy Community Secretariat), Էներգետիկայի կարգավորող հանձնաժողովների տարածաշրջանային ասոցիացիայի (ERRA), Ջրի եվրոպական կարգավորողների կազմակերպության (WAREG) հետ: Նշված կազմակերպությունների կողմից պարբերաբար կազմակերպվել են սեմինարներ Էներգետիկ շուկաների ազատականացման, հաղորդման և բաշխման ցանցերի ցանցային կողեքսների մշակման, ցանցերի հուսալիության և անվտանգության, ներառյալ՝ կիբերանվտանգության, վերականգնվող ռեսուրսներից էլեկտրական էներգիայի արտադրության, էլեկտրոնային հաղորդակցության ոլորտի զարգացման, ջրամատակարարման և ջրահեռացման (կեղտաջրերի մաքրման) կարգավորման քաղաքականության վերաբերյալ՝ հնարավորություն ընձեռելով հանձնաժողովին ուսումնասիրելու միջազգային լավագույն փորձը և ստանալու համապատասխան տեղեկատվություն:

Հանձնաժողովը Էներգետիկայի կարգավորողների տարածաշրջանային ասոցիացիայի (ERRA) և Ջրի եվրոպական կարգավորողների կազմակերպության (WAREG) անդամ է, որոնց հետ համագործակցության շրջանակում մասնակցում է նշված կազմակերպությունների կողմից ստեղծված համապատասխան կոմիտեների և աշխատանքային խմբերի նիստերին:

2020 թվականին հանձնաժողովը շարունակել է աշխատանքները ԵՄ Արևելյան գործընկերության երկրների էլեկտրոնային հաղորդակցության կարգավորող մարմինների ցանցի (EaPeReg) շրջանակում ԱԳ երկրների միջև միջազգային ռոումինգի, կարգավորող մարմինների անկախության ամրապնդման և լայնաշերտ

ինտերնետ հասանելիության զարգացման, ինչպես նաև ռադիոհաճախականությունների հարցերով աշխատանքային խմբերում:

Համագործակցությունը շարունակվել է նաև Համաշխարհային բանկի հետ՝ լայնաշերտ ինտերնետ հասանելիության զարգացման ռազմավարության մշակման, լայնաշերտ ինտերնետ հասանելիության ենթակառուցվածքների քարտեզագրման, միասնական տեղեկատվական կենտրոնի ստեղծման և էլեկտրոնային հաղորդակցության ոլորտի օրենսդրական բարեփոխումների ուղղությամբ:

2020 թվականին շարունակվել է համագործակցությունը Վրաստանի Էներգետիկայի կարգավորման ազգային հանձնաժողովի հետ՝ կնքված հուշագրի, ինչպես նաև 2020 թվականին Հայաստանի և Վրաստանի միջև ձեռք բերված մտադրությունների մասին գրությունների շրջանակներում, որը խորացրեց համագործակցությունը տարածաշրջանային էներգետիկ շուկաների զարգացման և անդրսահմանային առևտրի խթանման, ինչպես նաև էներգետիկ շուկաների ազատականացման ոլորտում լավագույն փորձի փոխանակման ուղղությամբ:

Կնքված երկկողմանի հուշագրերի շրջանակում շարունակվել է համագործակցությունը Ուկրաինայի հաղորդակցության և տեղեկատվայնացման պետական կարգավորման ազգային հանձնաժողովի (NCCIR), Չեխիայի հեռահաղորդակցության հանձնաժողովի (CTU), Լատվիայի Հանրապետության հանրային ծառայությունների հանձնաժողովի (PUC), Լեհաստանի հանրապետության էլեկտրոնային հեռահաղորդակցության գրասենյակի (UKE) հետ, ինչպես նաև Ռումինիայի հեռահաղորդակցության կառավարման և կարգավորման ազգային մարմնի (ANCOM) հետ՝ երկկողմանի փոխըմբռնման հուշագրի նախապատրաստման աշխատանքների գործընթացում:

Հանձնաժողովը, հանդիսանալով Եվրասիական տնտեսական միության մասին պայմանագրի «Բնական մենաշնորհների սուբյեկտների գործունեության կարգավորման միասնական սկզբունքների և կանոնների մասին արձանագրության» (պայմանագրի հավելված N20) շրջանակում նախատեսված աշխատանքների իրականացման համար Հայաստանի Հանրապետության կողմից լիազորված մարմին, շարունակել է մասնակցել Եվրասիական տնտեսական հանձնաժողովի բնական մենաշնորհների գծով Խորհրդատվական կոմիտեի նիստերին և փորձագետների խորհրդակցություններին, ինչպես նաև ՀՀ տարածքային կառավարման և

ենթակառուցվածքների նախարարության ներկայացուցիչների հետ համատեղ մասնակցել է ԵԱՏՄ գազի և էլեկտրաէներգիայի ընդհանուր շուկաների ձևավորման համար պահանջվող փաստաթղթերի նախագծերի մշակմանը, ԵԱՏՄ էլեկտրաէներգետիկայի խորհրդատվական կոմիտեի, նավթի և գազի խորհրդատվական կոմիտեի, ԵԱՏՄ ընդհանուր էլեկտրաէներգետիկական շուկայի ձևավորման ենթակոմիտեի, ինչպես նաև ԵԱՏՄ գազի ընդհանուր շուկայի ձևավորման նպատակով ստեղծված աշխատանքային խմբերի նիստերին:

Զուգահեռաբար, 2020 թվականին հանձնաժողովը շարունակել է աշխատանքները ԵԱՏՄ անդամ պետությունների կապի ոլորտում մրցակցության և խոչընդոտների վերացման հարցերով աշխատանքային խմբի շրջանակում, ինչպես նաև մասնակցել է ԵԱՏՄ անդամ պետությունների կապի օպերատորների միջև տրաֆիկի անցման ծառայությունների գնագոյացման կարգավորման վերաբերյալ միջազգային տեսակոնֆերանսներին և քննարկումներին:

Արդյունավետ համագործակցություն է իրականացվել Արցախի Հանրապետության հանրային ծառայությունները և տնտեսական մրցակցությունը կարգավորող պետական հանձնաժողովի հետ, որը շարունակվել է նաև 2020 թվականի ընթացքում՝ համատեղ աշխատանքային ծրագրին համապատասխան: Մասնավորապես, երկու կարգավորող մարմինների համատեղ աշխատանքային ծրագրի շրջանակում իրականացվել են համապատասխան օրենքների և կանոնների նախագծերի մշակման, լրամշակման, ոլորտների մասնագետների փորձի փոխանակման, ինչպես նաև նախանշված քննարկումներին և այլ միջոցառումներին մասնակցության աշխատանքներ՝ ըստ կարգավորվող ոլորտների և գործառույթների:

9. Հանձնաժողովի ֆինանսավորում և պետական բյուջեի մուտքեր

Հանձնաժողովի տարեկան բյուջեն ձևավորվում է «Հանրային ծառայությունները կարգավորող մարմնի մասին» օրենքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված կարգավորումներին համապատասխան:

2020 թվականին հանձնաժողովի բյուջեն կազմել է 842.9 մլն դրամ, որից փաստացի ծախսվել է 823.1 մլն դրամը, իսկ տարբերությունը՝ 19.8 մլն դրամի չափով, վերադարձվել է Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե:

Հանձնաժողովի բյուջետային մուտքերը ձևավորվում են հանրային ծառայությունների ոլորտում կարգավորվող գործունեություն իրականացնող և ծառայություն մատուցող անձանց կողմից Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե վճարված՝ հանրային ծառայությունների կարգավորման պարտադիր վճարներից: Կարգավորման պարտադիր վճարների հաշվարկման և վճարման հետ կապված հարաբերությունները, վճարողների շրջանակը և վճարման կարգը սահմանված են «Հանրային ծառայությունների կարգավորման պարտադիր վճարների մասին» օրենքով:

Հետևաբար, հանձնաժողովի լիազորությունների իրականացման համար անհրաժեշտ դրամական միջոցների գոյացման և դրանց ծախսման հետ կապված հարաբերությունները բյուջետային մուտքերի և ելքերի մասով Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի վրա թողնում են չեզոք ազդեցություն:

Հարկ է նշել, որ Հայաստանի Հանրապետությունը հանրային ծառայությունների ոլորտի կարգավորող մարմնի անկախության և վարչական իրավազորության ամրապնդման հանձնառություն ստանձնել է «Հայաստանի Հանրապետության և Եվրոպական Միության և Ատոմային Էներգիայի Եվրոպական համայնքի ու դրանց անդամ պետությունների միջև կնքված համապարփակ և ընդլայնված գործընկերության» համաձայնագրով (CEPA):

2020 թվականի ընթացքում հանձնաժողովի կարգավորման դաշտում գործող ընկերությունները զգալի մուտքեր են ապահովել Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե՝ լիցենզիաների տուրքերի, ռադիոհաճախականությունների տրամադրման և օգտագործման վճարների, կարգավորման պարտադիր վճարների, հանձնաժողովի կիրառած տուգանքների, ինչպես նաև նոր էլեկտրակայանները լիցենզիաներով ամրագրված ժամանակահատվածում չգործարկելու, լիցենզիայի պայմանները չկատարելու կամ ոչ պատշաճ կատարելու համար ներկայացված ֆինանսական երաշխիքներից գանձվող գումարների տեսքով: Նշված աղբյուրներից Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջե փոխանցվել է շուրջ 9.8 մլրդ դրամ, որի հիմնական մասը՝ 7.8 մլրդ դրամը, կազմել են ռադիոհաճախականությունների օգտագործման և թույլտվությունների տրամադրման գծով մուտքերը:

2019 և 2020 թվականներին ավարտված և շահագործման հանձնված ներդրումների ծավալները

Ընկերություն	Ներդրումների ծավալը (մլն դրամ)	
	2019 թվական	2020 թվական
«Գազպրոմ Արմենիա» ՓԲԸ	3,847.1	4,900.0
«Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ	31,700.0	36,650.0
«Երևանի Ջերմաէլեկտրակենտրոն» ՓԲԸ	9,699.3	1,142.7
«ՔոնթուրԳլոբալ Հիդրո Կասկադ» ՓԲԸ	500.0	293.4
«Միջազգային էներգետիկ կորպորացիա» ՓԲԸ	95.0	977.9
«Հայկական ատոմային էլեկտրակայան» ՓԲԸ	16,600.0	62,100.9
«Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ	6,513.0	291.7
ԸՆԴԱՄԵՆԸ՝	68,954.4	106,356.6

ԳՈՐԾՈՂ ԵՎ ԳՈՐԾԱՐԿՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՓՈՔԻ ՀԻՂՈՒՄԵԼԵԿՏՐԱԿԱՅԱՆՆԵՐԻ ԱՄՓՈՓ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐՆ ԸՍՏ ՏԱՐԻՆԵՐԻ

Ցուցանիշի անվանումը		Չափի միավոր	2021	2022	2023	2024
ՓՀԷԿ-երի քանակը	գործարկման ենթակա”	հատ	14	5	3	211
	գործող	հատ	189	203	208	
ՓՀԷԿ-երի հզորությունը	գործարկման ենթակա	կՎտ	34 723	9 071	4 570	430 366
	գործող	կՎտ	382 002	416 725	425 796	
ՓՀԷԿ-երում էլեկտրական էներգիայի միջին տարեկան արտադրությունը	գործարկման ենթակա	մլն կՎտժ	114,9	40,1	17,8	1 124.5
	գործող	մլն կՎտժ	951,7	1 066,6	1 106,7	
ՓՀԷԿ-երում իրականացման ենթակա ներդրումների կանխատեսվող ծավալը (առանց ԱԱՀ)	գործարկման ենթակա	մլն դրամ	15 276	4 229	1 671	21 176

Հավելված N3
 Հայաստանի Հանրապետության հանրային
 ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի
 2020 թվականի գործունեության հաշվետվության

**ԳՈՐԾՈՂ ԵՎ ԳՈՐԾԱՐԿՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՓՈՔՐ ՀԻՂՐՈՒՄԵՆԿՑՐԱԿԱՅԱՆՆԵՐԻ
 ԱՄՓՈՓ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐՆ ԸՍՏ ՀՀ ՄԱՐԶԵՐԻ**

ՀՀ մարզի անվանումը	Ցուցանիշի անվանումը	Չափի միավոր	2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ գործող	2021-2023թթ. ընթացքում գործարկման ենթակա	2024թ. հունվարին կանխատեսվող
Լոռի	Քանակը	հատ	28	5	33
	Հզորությունը	կՎտ	67,585	5,988	73,573
	Էլեկտրական էներգիայի սպասվող արտադրությունը	մլն կՎտժ	177.0	24.6	201.6
Սյունիք	Քանակը	հատ	60	5	65
	Հզորությունը	կՎտ	101,403	13,919	115,321
	Էլեկտրական էներգիայի սպասվող արտադրությունը	մլն կՎտժ	284	47	331.4
Տավուշ	Քանակը	հատ	15	3	18
	Հզորությունը	կՎտ	23,569	3,000	26,569
	Էլեկտրական էներգիայի սպասվող արտադրությունը	մլն կՎտժ	51.2	12.5	63.7
Վայոց Ձոր	Քանակը	հատ	32	6	38
	Հզորությունը	կՎտ	76,684	22,041	98,725
	Էլեկտրական էներգիայի սպասվող արտադրությունը	մլն կՎտժ	200.3	67.9	268.2
Արմավիր	Քանակը	հատ	4	2	6
	Հզորությունը	կՎտ	10,291	998	11,289
	Էլեկտրական էներգիայի սպասվող արտադրությունը	մլն կՎտժ	21.8	5.1	26.9

Գեղարքունիք	Քանակը	հատ	11	0	11
	Հզորությունը	կՎտ	29,707	0	29,707
	Էլեկտրական էներգիայի սպասվող արտադրությունը	մլն կՎտժ	65.9	0.0	65.9
Շիրակ	Քանակը	հատ	8	1	9
	Հզորությունը	կՎտ	19,275	2,418	21,693
	Էլեկտրական էներգիայի սպասվող արտադրությունը	մլն կՎտժ	45.5	15.5	61.0
Արարատ	Քանակը	հատ	2	0	2
	Հզորությունը	կՎտ	3,520	0	3,520
	Էլեկտրական էներգիայի սպասվող արտադրությունը	մլն կՎտժ	5.1	0.0	5.1
Կոտայք	Քանակը	հատ	16	0	16
	Հզորությունը	կՎտ	15,362	0	15,362
	Էլեկտրական էներգիայի սպասվող արտադրությունը	մլն կՎտժ	46.9	0.0	46.9
Արագածոտն	Քանակը	հատ	12	0	12
	Հզորությունը	կՎտ	33,857	0	33,857
	Էլեկտրական էներգիայի սպասվող արտադրությունը	մլն կՎտժ	51.1	0.0	51.1
Երևան	Քանակը	հատ	1	0	1
	Հզորությունը	կՎտ	750	0	750
	Էլեկտրական էներգիայի սպասվող արտադրությունը	մլն կՎտժ	2.6	0.0	2.6
Ընդամենը	Քանակը	հատ	189	22	211
	Հզորությունը	կՎտ	382,002	48,364	430,366
	Էլեկտրական էներգիայի սպասվող արտադրությունը	մլն կՎտժ	952	173	1,124

Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2020 թվականի գործունեության հաշվետվության

ԳՈՐԾՈՂ ԵՎ ԳՈՐԾԱՐԿՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՓՈՔՐ ՀԻՂՐՈՒՄԵԿՏՐԱԿԱՑԱՆՆԵՐԻ ԱՍՓՈՓ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐՆ ԸՍՏ ԴՐԱՆՑ ՏԻՊԵՐԻ

Ցուցանիշի անվանումը	Չափի միավոր	2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ գործող	2021թ. հունվարի 1-ի դրությամբ կառուցվող	Ընդամենը
Քանակը, այդ թվում	հատ	189	22	211
<i>հաշվարկային</i>	<i>հատ</i>	<i>10</i>	<i>0</i>	<i>10</i>
բնական ջրահոսքերի վրա	հատ	133	15	148
<i>նոռզման համալիրների վրա</i>	<i>հատ</i>	<i>39</i>	<i>7</i>	<i>46</i>
<i>խմելու ջրատարների վրա</i>	<i>հատ</i>	<i>7</i>	<i>0</i>	<i>7</i>
Հզորությունը	կՎտ	382 002	48 364	430 366
<i>հաշվարկային</i>	<i>կՎտ</i>	<i>9 857</i>	<i>0</i>	<i>9 857</i>
բնական ջրահոսքերի վրա	կՎտ	300 569	41 934	342 503
<i>նոռզման համալիրների վրա</i>	<i>կՎտ</i>	<i>68 425</i>	<i>6 430</i>	<i>74 855</i>
<i>խմելու ջրատարների վրա</i>	<i>կՎտ</i>	<i>3 152</i>	<i>0</i>	<i>3 152</i>
Էլեկտրական էներգիայի տարեկան արտադրությունը	մլն կՎտժ	951,7	172,8	1 124,5
<i>հաշվարկային</i>	<i>մլն կՎտժ</i>	<i>30,3</i>	<i>0,0</i>	<i>30,3</i>
բնական ջրահոսքերի վրա	մլն կՎտժ	712,8	148,3	861,2
<i>նոռզման համալիրների վրա</i>	<i>մլն կՎտժ</i>	<i>190,3</i>	<i>24,5</i>	<i>214,7</i>
<i>խմելու ջրատարների վրա</i>	<i>մլն կՎտժ</i>	<i>18,3</i>	<i>0,0</i>	<i>18,3</i>

2021-2023 թթ. ընթացքում ՀՀ-ում գործարկման ենթակա 22 ՓՀԷԿ-երից 15-ը կհանդիսանան բնական ջրահոսքերի վրա կառուցված ՓՀԷԿ-եր: 2024թ. հունվարի դրությամբ բնական ջրահոսքերի վրա գործող ՓՀԷԿ-երի քանակը կկազմի ընդհանուրի մոտ 70%-ը, նրանց հզորությունները կկազմեն ընդհանուրի մոտ 80%-ը, իսկ առաքվող էլեկտրական էներգիան՝ մոտ 77%ը:

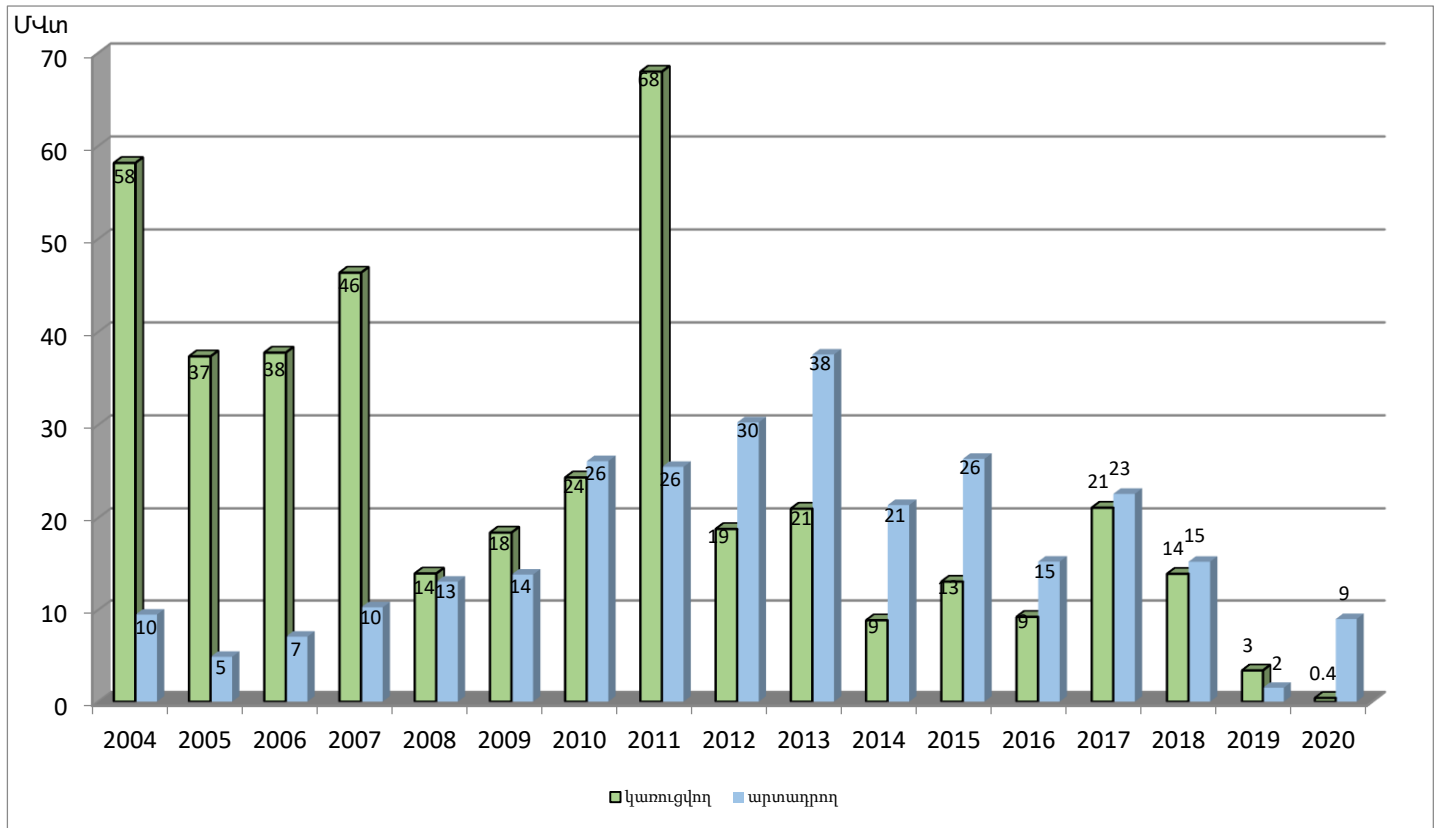
Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2020 թվականի գործունեության հաշվետվության

ԳՈՐԾՈՂ ԵՎ ԳՈՐԾԱՐԿՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՎՈՂ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ՕԳՏԱԳՈՐԾՄԱՄԲ (ԲԱՑԱՌՈՒԹՅԱՄԲ ՓՇԷԿ-ԵՐԻ) ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԷՆԵՐԳԻԱ ԱՐՏԱԴՐՈՂ ԿԱՑԱՆՆԵՐԻ ԱՍՓՈՓ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐՆ ԸՍՏ ՏԱՐԻՆԵՐԻ

Ցուցանիշի անվանումը		Չափի միավոր	2021 հունվար	2022	2023 հունվար
Կայանների քանակը	գործարկման ենթակա	հատ	30	18	68
	գործող	հատ	20	50	
Կայանների հզորությունը	գործարկման ենթակա	կՎտ	121 052	131 010	273 877
	գործող	կՎտ	21 815	142 867	
Կայաններում էլեկտրական էներգիայի տարեկան արտադրությունը	գործարկման ենթակա	մլն կՎտժ	254,8	307,3	596,0
	գործող	մլն կՎտժ	33,8	288,7	
Կայաններում իրականացման ենթակա ներդրումների կանխատեսվող ծավալը (առանց ԱԱՀ)	գործարկման ենթակա	մլն դրամ	43 009,0	54 442,5	97 452

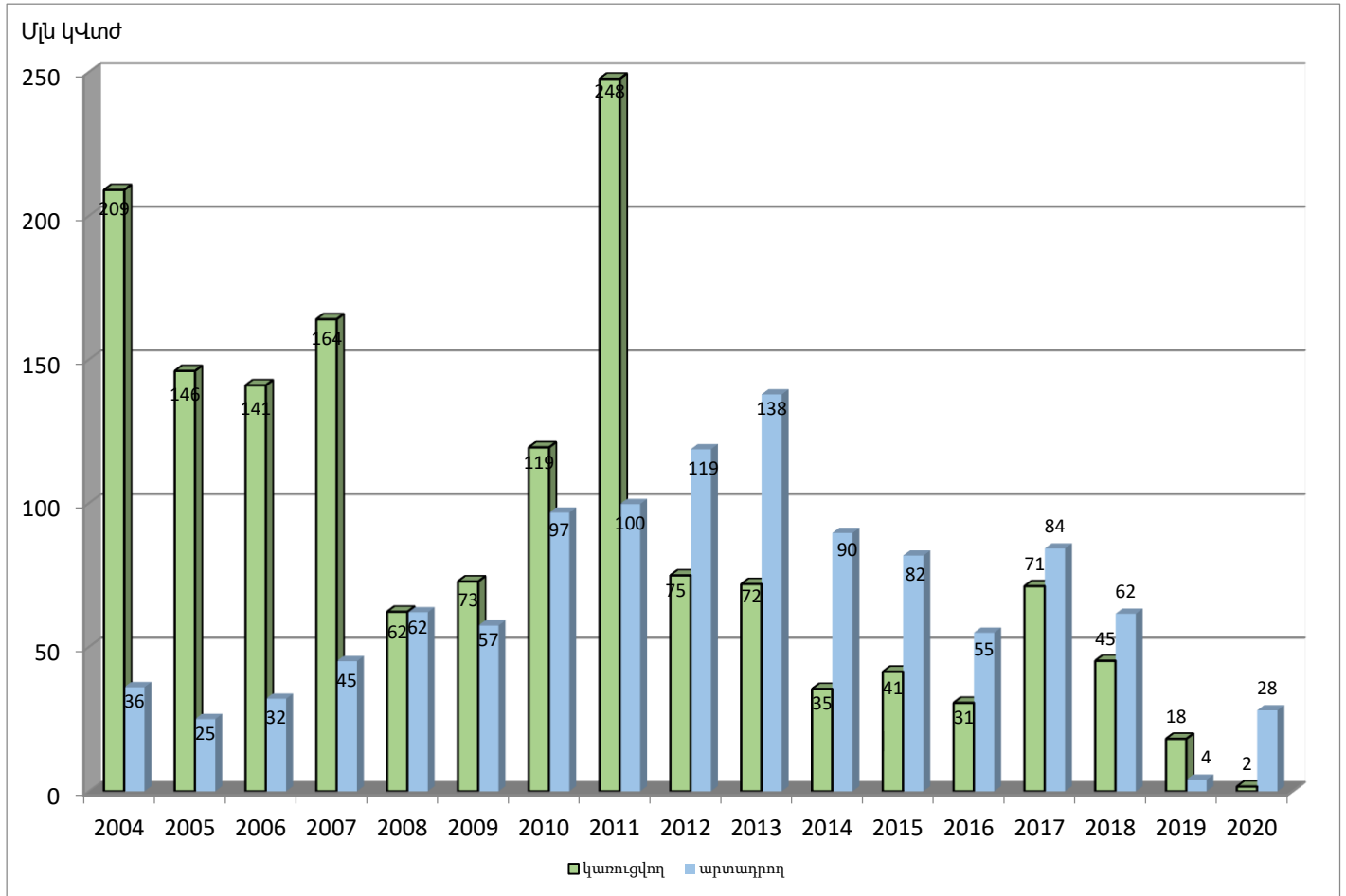
Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2020 թվականի գործունեության հաշվետվության

2004-2020 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ՏՐԱՄԱԴՐՎԱԾ ԼԻՑԵՆԶԻԱՆԵՐԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԿԱՌՈՒՑՎՈՂ ԵՎ ԱՐՏԱԴՐՈՂ ՓՇԷԿ-ԵՐԻ ՀՁՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2020 թվականի գործունեության հաշվետվության

2004-2020 ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻ ԸՆԹԱՑՔՈՒՄ ՏՐԱՄԱՂԻՎԱԾ ԼԻՑԵՆԶԻԱՆԵՐԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԿԱՌՈՒՑՎՈՂ ԵՎ ԱՐՏԱԴՐՈՂ ՓՋԷԿ-ԵՐԻ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ԱՐՏԱԴՐԱՆՔՆԵՐԸ

**Էլեկտրաէներգետիկական համակարգի 2019-2020 թվականների
 հիմնական ցուցանիշները**

(մլն կՎտժ)

h/h	Ցուցանիշներ	2019թ.	2020թ.	Տարբերություն
1	Էլեկտրական էներգիայի արտադրություն	7,632.3	7,723.4	91.1
2	Էլեկտրական էներգիայի ծախսը արտադրող կայանների սեփական կարիքների համար	334.0	370.3	36.3
3	Արտադրող կայաններից էլեկտրական էներգիայի օգտակար առաքում *	7,308.5	7,388.3	79.8
4	Էլեկտրական էներգիայի ներհոսք	292.6	320.3	27.7
5	Էլեկտրական էներգիայի կորուստներ բարձր լարման ցանցերում	106.0	121.0	15.0
6	Էլեկտրական էներգիայի արտահոսք	1,251.0	1,333.1	82.1
7	Էլեկտրական էներգիայի կորուստներ բաշխման ցանցերում	442.0	444.0	2.0
8	Էլեկտրական էներգիայի սպառում ըստ սպառման ոլորտների, այդ թվում՝	5,802.1	5,810.4	8.3
1)	<i>Բնակչություն</i>	<i>1,928.9</i>	<i>1,982.7</i>	<i>53.8</i>
2)	<i>Բյուջեպային կազմակերպություններ</i>	<i>216.7</i>	<i>194.5</i>	<i>-22.2</i>
3)	<i>Արդյունաբերություն</i>	<i>1,365.5</i>	<i>1,503.8</i>	<i>138.3</i>
4)	<i>Տրանսպորտ</i>	<i>101.6</i>	<i>89.3</i>	<i>-12.3</i>
5)	<i>Ոռոգման համակարգ</i>	<i>153.7</i>	<i>144.1</i>	<i>-9.6</i>
6)	<i>Խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման համակարգ</i>	<i>64.9</i>	<i>61.5</i>	<i>-3.4</i>
7)	<i>Այլ սպառողներ</i>	<i>1,970.7</i>	<i>1,834.5</i>	<i>-136.2</i>

* «Արտադրող կայաններից էլեկտրական էներգիայի օգտակար առաքում» տողի 2019 և 2020 թվականների ցուցանիշներում ներառված է նաև փոխհոսքերի արդյունքում ինքնավար արտադրողներից բաշխման ցանցեր առաքված էլեկտրական էներգիայի տարեկան դրական սաղոն, համապատասխանաբար՝ 10.2 և 35.2 մլն կՎտժ-ի չափով

Հավելված N9
Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները
կարգավորող հանձնաժողովի 2020 թվականի գործունեության
հաշվետվության

**Գազամատակարարման համակարգի 2019-2020 թվականների
հիմնական ցուցանիշները**

(մլն խմ)

h/h	Ցուցանիշներ	2019թ.	2020թ.	Տարբերություն
1	Ներկրված գազի ծավալը	2,545.4	2,595.4	50.0
2	Վերցվել է գազատարներից և գազի ստորգետնյա պահեստ և կայանից	30.3	32.0	1.7
3	Մղվել է գազատարներ և գազի ստորգետնյա պահեստ և կայան	11.7	39.5	27.8
4	Գազի կորուստները փոխադրման համակարգում	86.8	65.5	-21.3
5	Գազի ծախսը սեփական կարիքների համար՝ փոխադրման համակարգում	1.6	3.2	1.6
6	Գազի կորուստները բաշխման համակարգում	27.4	31.1	3.7
7	Գազի ծախսը սեփական կարիքների համար՝ բաշխման համակարգում	2.7	3.2	0.5
8	Վերականգնված գազ	0.62	0.90	0.28
9	Բաշխման համակարգում իրացված գազի ծավալը, այդ թվում՝	2,444.9	2,484.2	39.3
1)	<i>Բնակչություն</i>	<i>668.7</i>	<i>724.6</i>	<i>55.9</i>
2)	<i>Էներգետիկա</i>	<i>690.6</i>	<i>754.1</i>	<i>63.5</i>
3)	<i>Արդյունաբերություն</i>	<i>208.6</i>	<i>239.3</i>	<i>30.7</i>
4)	<i>Ավտոգազալիցքավորման ճնշակայաններ (ԱԳԼՃԿ)</i>	<i>577.2</i>	<i>472.8</i>	<i>-104.4</i>
5)	<i>Բյուջետային կազմակերպություններ</i>	<i>52.2</i>	<i>50.9</i>	<i>-1.3</i>
6)	<i>Այլ սպառողներ</i>	<i>247.6</i>	<i>242.5</i>	<i>-5.1</i>

Հավելված N10
Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները
կարգավորող հանձնաժողովի 2020 թվականի գործունեության
հաշվետվության

«Վեոլիա Ջուր» ՓԲԸ-ի 2019-2020 թվականների ջրային հաշվեկշիռը

(հազ խմ)

h/h	Ցուցանիշներ	2019թ.	2020թ.	Տարբերություն
1	Համակարգ մուտք գործած ջրի ծավալը	563,101.0	551,581.1	-11,519.9
2	Կորուստներ համակարգում	431,362.2	415,005.6	-16,356.6
3	Ջրամատակարարում, այդ թվում՝	131,738.8	136,575.5	4,836.7
1)	<i>Բնակչություն</i>	<i>87,535.7</i>	<i>94,402.2</i>	<i>6,866.5</i>
2)	<i>Բյուջետային կազմակերպություններ</i>	<i>9,682.8</i>	<i>8,434.6</i>	<i>-1,248.2</i>
3)	<i>Այլ սպառողներ</i>	<i>30,547.8</i>	<i>28,857.4</i>	<i>-1,690.4</i>
4)	<i>Մեծածախ ջրամատակարարում</i>	<i>3,972.5</i>	<i>4,881.2</i>	<i>908.7</i>
4	Ջրահեռացում, այդ թվում՝	109,337.9	107,939.7	-1,398.2
1)	<i>Բնակչություն</i>	<i>67,336.8</i>	<i>71,849.6</i>	<i>4,512.8</i>
2)	<i>Բյուջետային կազմակերպություններ</i>	<i>8,233.4</i>	<i>7,229.5</i>	<i>-1,003.9</i>
3)	<i>Այլ սպառողներ</i>	<i>27,761.2</i>	<i>24,500.1</i>	<i>-3,261.1</i>
4)	<i>Մեծածախ ջրահեռացում</i>	<i>1,174.4</i>	<i>1,240.5</i>	<i>66.1</i>
5)	<i>Երևանի «Մեգրոպոլիտեն» ՓԲԸ</i>	<i>4,832.2</i>	<i>3,120.0</i>	<i>-1,712.2</i>

Հավելված N11
Հայաստանի Հանրապետության հանրային ծառայությունները
կարգավորող հանձնաժողովի 2020 թվականի գործունեության
հաշվետվության

Ոռոգման համակարգի 2019-2020 թվականների ջրային հաշվեկշիռը

(հազ խմ)

h/h	Ցուցանիշներ	2019թ.	2020թ.	Տարբերություն
1	Ընդամենը ջրառ	1,157,809.5	1,129,641.8	-28,167.7
2	Ջրի կորուստները համակարգում	244,387.0	227,410.0	-16,977.0
3	Ջրտուփի կետերում մատակարարված ոռոգման ջուր, այդ թվում՝	913,422.5	902,231.8	-11,190.7
1)	Ջրօգտագործողների ընկերությունների մատակարարվող ոռոգման ջուր	907,252.0	896,387.2	-10,864.8
2)	Այլ ջրօգտագործողներին մատակարարվող ոռոգման ջուր	6,170.5	5,844.6	-325.9

**Էլեկտրական էներգիայի մատակարարմանն առնչվող՝ գրավոր և բանավոր
 եղանակով ներկայացված դիմումների 2019-2020 թվականների
 համեմատական ցուցանիշները**

Ոլորտ	Բնույթը	գրավոր			բանավոր		
		2019թ.	2020թ.	Տարբերությունը	2019թ.	2020թ.	Տարբերությունը
Էլեկտրամատակարարում	Սպառման համակարգով ծախսված էլեկտրաէներգիայի դիմաց ներկայացված վճարման հաշիվների մասին	54	31	-23	26	29	3
	Սպառված էլեկտրաէներգիայի քանակի և արժեքի վերահաշվարկի մասին	2	1	-1	3	3	0
	Մատակարարման դադարեցման և վերականգնման մասին	13	19	6	30	40	10
	Նոր սպառման համակարգը էլեկտրական ցանցին միացման մասին	28	8	-20	100	76	-24
	Էլեկտրամատակարարման ընդհատումների մասին	20	37	17	24	42	18
	Որակի մասին	32	55	23	23	46	23
	Կոմունալ վճարների պարտքի մարման ժամանակացույց կազմելու մասին	0	48	48	0	17	17
	Այլ	58	57	-1	90	94	4
	Ընդամենը	207	256	49	296	347	51

Բնական գազի մատակարարմանն առնչվող՝ գրավոր և բանավոր եղանակով ներկայացված դիմումների 2019-2020 թվականների համեմատական ցուցանիշները

Ոլորտ	Բնույթ	գրավոր			բանավոր		
		2019թ.	2020թ.	Տարբերությունը	2019թ.	2020թ.	Տարբերությունը
Գազամատակարարում	Սպառված բնական գազի քանակի և արժեքի վերահաշվարկի մասին	29	19	-10	20	10	-10
	Սպառման համակարգով ծախսված բնական գազի դիմաց ներկայացված վճարման հաշիվների մասին	8	10	2	3	5	2
	Ներտնային գազասպառման համակարգի տեխնիկական սպասարկման մասին	5	5	0	14	7	-7
	Մատակարարման դադարեցման, վերականգնման մասին	7	13	6	11	25	14
	Նոր գազասպառման համակարգը գազամատակարարման ցանցին միացման ընթացակարգի մասին	9	6	-3	15	11	-4
	Կոմունալ վճարների պարտքի մարման ժամանակացույց կազմելու մասին	0	57	57	0	64	64
	Այլ	21	30	9	62	38	-24
	Ընդամենը	79	140	61	125	160	35

Խմելու ջրի մատակարարմանն առնչվող՝ գրավոր և բանավոր եղանակով ներկայացված դիմումների 2019-2020 թվականների համեմատական ցուցանիշները

Ոլորտ	Բնույթը	գրավոր			բանավոր		
		2019թ.	2020թ.	Տարբերությունը	2019թ.	2020թ.	Տարբերությունը
Զրամատակարարում	Մատակարարված խմելու ջրի դիմաց ներկայացված վճարման հաշիվների մասին	47	30	-17	15	13	-2
	Մատուցված ծառայության քանակի և արժեքի վերահաշվարկի մասին	149	88	-61	38	18	-20
	Զրամատակարարման գրաֆիկի մասին	53	62	9	90	69	-21
	Զրամատակարարման ճնշման մասին	20	31	11	62	35	-27
	Զրամատակարարման ցանցերի և կոյուղագծերի տեխնիկական վիճակի մասին	30	27	-3	83	62	-21
	Զրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգին միացման մասին	23	15	-8	40	30	-10
	Խմելու ջրի որակի մասին	0	3	3	6	3	-3
	Այլ	67	54	-13	66	48	-18
	Ընդամենը	389	310	-79	400	278	-122

Հեռահաղորդակցության ոլորտին առնչվող՝ գրավոր և բանավոր եղանակով ներկայացված դիմումների 2019-2020 թվականների համեմատական ցուցանիշները

Ոլորտ	Բնույթ	գրավոր			բանավոր		
		2019թ.	2020թ.	Տարբերությունը	2019թ.	2020թ.	Տարբերությունը
Հեռահաղորդակցություն	Վճարման հաշիվների մասին	10	20	10	8	11	3
	Կատարված վերահաշվարկի մասին	0	0	0	0	1	1
	Ծառայություններին բաժանորդագրվելուն	0	0	0	1	1	0
	Ծառայությունների դադարեցման մասին	0	9	9	0	11	11
	Ծառայության որակի մասին	0	0	0	0	12	12
	Այլ	28	27	-1	24	25	1
	Ընդամենը	38	56	18	33	61	28